

Økokommunen

– bedre løsninger for mennesker og miljø

Kommuneplan for Tingvoll 2007 – 2019

Arealdel og langsiktig del

Vedtatt i Tingvoll kommunestyre 30. august 2007

FORORD

Norge er en del av verden. Våre samfunnsutfordringer er «luksusvarianten» av problem. Når vi drøfter våre krav, våre forventninger om velferd og økt levestandard, våre «rettigheter», så må vi være villige til å sette dette inn i en global sammenheng, der verden ikke tåler det forbruket som vi har lagt oss til. Lokaldemokratiet har viktig rolle å spille for i en «ny dialog» mellom innbyggere og myndigheter for å dempe «de stigende forventingers misnøye».

Tingvoll kommune har vært sjølerklært økokommune siden 1989, og mener fortsatt alvor. Ressurser, kompetanse og utfordringer har endret seg, og med det arbeidsmåten. I tidlig fase var undervisning, avfall og kompostering viktige begreper. De siste årene har internasjonal solidaritet, mobilisering av egne innbyggere og verdiskaping basert på lokale ressurser blitt stadig viktigere.

Til denne kommuneplanrevisjonen lanserer vi et nytt slagord:

Økokommunen – bedre løsninger for mennesker og miljø

Vi ønsker å vise fram muligheter og løsninger, og begrepet bedre gir dynamikk og retning til arbeidet. Som ansvarlige forvaltere skal løsningene fungere i første rekke for mennesker, men uten at løsningene også fungerer for miljøet får vi ikke reelle løsninger, men skyver problemene foran oss. Det er ikke god økokommunepolitikk å overlate regninga og oppvasken til våre etterkommere.

*Tingvoll, februar 2007
Olaug Kadio
rådmann*

Badeplassen i Hanemsvatnet, Meisingset.

INNHOOLD

INNLEDNING	4
Naturgrunnlag	
Folketallsutvikling	
Kommunens økonomi og handlefrihet	
Sysselsetting og næringsstruktur	
Tingvoll som økokommune	
Mangfold og toleranse	
Tingvoll kommune i en regional sammenheng	
Samfunnssikkerhet og tilgjengelighet	
Biologisk mangfold, strandsoner, kulturlandskap og kulturminner	
KOMMUNEPLANLEGGINGEN	9
Evaluering av forrige kommuneplan	
Kommunedelplaner og sektorplaner	
STRATEGIER I KOMMUNENS UTVIKLINGSARBEID	10
Hovedmål	
SATSINGSOMRÅDER	11
(Tett)stedsutvikling	
Hyttepolitikken	
Samferdsel	
Næringsutvikling	
Tjenesteyting – noen utviklingstrekk	
MOMMUNEPLANKART	14
AREALBEHOV OG AREALBRUKSKONFLIKTER	17
Offentlige bygg	
Landbruk	
Havbruk og fiske	
Industri og handel	
Bolig- og hyttebygging	
Reiseliv	
Tekniske anlegg	
Samferdselsanlegg	
Naturvern, kulturvern, idrett og friluftsliv	
Stedsidentitet og senterstruktur	
Fareområder	
KONSEKVENSVURDERING AV KOMMUNEPLANEN	21
Kunnskapsgrunnlag	
Einset-øydegard	
Nye byggeområder i andre deler av kommunen	
AREALBRUKSBESTEMMELSER	23
Byggeområder (pbl §20-4, 1. Ledd nr. 1)	
Landbruks-, natur- og friluftsområde (pbl §20-4, 1. Ledd nr. 2)	
Områder for råstoffutvinning (pbl §204, 1. Ledd nr. 3)	
Område som er båndlagt eller skal båndlegges (pbl §20-4, 1. Ledd nr. 4)	
VEDLEGG	26

INNLEDNING

Det er svært viktig å opprettholde innsatsen med å utvikle lokalsamfunnet slik at folk får lyst til å arbeide, bo eller ha fritidsbolig i Tingvoll. Dersom Tingvoll ikke greier å opprettholde folketallet er det et argument for å vurdere kommunestrukturen. Derfor mener må det satses offensivt de neste åra, også på investeringsida. Det er ikke tid for å spare eller spare seg når det gjelder lokalsamfunnsutvikling. Kommunen skal utvikles som en attraktiv og sterk aktør innenfor bo-, arbeids- og serviceregionen. Med det menes det området som kommunens innbyggere og næringsliv ser på som attraktivt handels- og pendlingsomland, i praksis aksene Kristiansund – Molde – Sunndal.

Tingvoll er en forholdsvis liten distriktskommune med plattform i primærnæringene, og med en betydelig industrihistorie. Vi har hatt langvarig nedgang i folketallet midt i en hel region med slik utvikling siden 1960-tallet, men nedgangen har stoppet opp de siste årene og ser ut til å snu i positiv retning. Nærmere 400 personer pendler ut av kommunen, de fleste til Kristiansund og Sunndal.

En felles positiv utvikling i Nordmørsregionen vil også gi positive impulser til Tingvoll. Vi vil og må tenke regionalt i forhold til kultur- og reiseliv, arbeidsmarked og profilering. En positiv utvikling i regionsenteret Kristiansund vil også gi positive ringvirkninger innover Tingvollhalvøya. Det samme vil effekten av positive utviklingstrekk i regionen ellers ha, både innfor oss i Sunndal-Surnadalsområdet, og sørover mot Molderegionen.

Det er relativt langt fra kommunesenteret til andre handels-senter, slik at det er grunnlag for en viss virksomhet med spesialforretninger i Tingvollvågen. Dette forretningslivet er en svært viktig trivsels- og bosettingsfaktor med tanke på nyetableringer av folk i kommunen.

Tingvoll har gode forbindelser til omverden, med togbussen gjennom det meste av kommunen flere ganger om dagen, kort reise til to flyplasser og kyststamvegen på tvers av Tingvollhalvøya. TimEkspressen er et godt tilbud for kollektivreisende nord-sør gjennom fylket. Det er ønskelig med bedre tverrforbindelser fra Tingvoll til denne hoved-

Naturgrunnlag

Tingvoll kommune har et areal på 337 km², og ligger på en landtunge som er vel 4 mil lang og knapt 1 mil bred. Det er ingen store vassdrag i kommunen. Tingvoll har ei strandlinje på 162,5 km. Topografien preges av bratte fjordlier, men ellers et landskap preget av åsdrag opp i 5-600 meter oppdelt av flere øst-vestgående eid der det meste av bosetting og næringsvirksomhet foregår. Halvparten av arealet ligger lavere enn 300 m.o.h. De høyeste fjellene ligger i sør med Smisetnebba på 1175 m.o.h. som kommunens høyeste.

Det er bare små grusforekomster i kommunen. Flere steder er vurdert som geologiske egnet for steinbruddvirksomhet. Årsnedbøren ligger på ca. 1200 mm. Store lokale variasjoner innen kommunen m.o.t. temperatur og nedbør er karakteristisk, men det meste av kommunen ligger lunt til i midtre fjordstrøk. Tingvoll er en av de kommunene i Møre og Romsdal som har mest produktiv skog med 171 km², eller vel halvparten av kommunens samlede areal. Skoggrensa ligger på 250-450 m.o.h., og bjørk og furu er de vanligste treslagene. Omfattende granplanting gjennom mange tiår har ført til at grana har blitt det økonomisk viktigste treslaget.

gjennomfartsåra. Dette gir både næringsliv og innbyggere rikelige muligheter til handel og impulsutveksling. Standarden på riksveg 70 er hemmende på videre utvikling av vegbasert kommunikasjon. Bredbåndsbygginga i kommunen er nesten fullført.

Bo- og arbeidsmarkedsstrukturen i Møre og Romsdal og i Tingvoll endrer seg på lik linje med resten av landet. Flytting, særlig av unge, inn til byer og tettsteder sammen med fødselsoverskudd i byene gjør at folketallet øker både absolutt og relativt i sentrale strøk. På bygdene går folketallet nedover, eldreandelen og kvinneunderskuddet øker. Hele Nordmøre har folketallsnedgang, i motsetning til de to andre fogderia.

Offentlig sektor har særlige utfordringer knyttet til omstillinger på bakgrunn av endringer i befolkning, næringsstruktur og ikke minst informasjons- og kommunikasjons-teknologien. Stikkord som sentralisering, effektivisering og privatisering er sentrale i omstillingsdebatten. Det er også under utvikling stadig nye og tettere samarbeidsordninger kommuner imellom, slik som ORKidé på Nordmøre. Her ligger muligheter til å sikre tjenestenivå og utvikling ut over det vi kan greie alene i en liten kommune.

Varmekjær lauvskog med trær som eik, hassel og alm har en forholdsvis stor utbredelse i Tingvoll, og flere varmekjære vegetasjonstyper finnes her på eller nær sin nordgrense. Dyrelivet er rikt og det drives jakt i det meste av kommunen. Ørret og røye er de vanlige fiskeartene. Mange av vannene er «overbefolket». I fjordene foregår et betydelig fritidsfiske etter sei, torsk, lyr, hyse, laks, ørret m.m. Yrkesfiske og reke-tråling foregår også til sine tider.

Tingvoll er lite utsatt for forurensninger. Den alvorligste trusselen har vært utslippene av potensielt kreftframkallende tjærestoffer fra Hydro Aluminium til fjorden. Forholdene er nå betydelig forbedret, og det er ikke kostholdsrestriksjoner i Tingvoll kommune. Bergemsvatnet er overgjødslet og har flere år hatt oppblomstring av giftproduserende blågrønnalger.

Økende interesse for hyttebygging har satt strandområdene under press. Ellers er det viktig hvordan landbruket, og særlig skogbruket, forvalter arealressursene våre. Etter orkanen i 1992 er det bygd 129 km nye skogsveger (derav 35 km

skogsbilveger) i tillegg til de 204 km vi hadde fra før, og det meste av kommunen er nå dekt av et nett med vegger.

Som følge av færre beitedyr er deler av utmarka som før bar preg av aktiv beitedrift i ferd med å gro igjen. Et nasjonalt fokus på økt beiting kan bidra til å redusere denne utviklingen. Økt andel økologiske gårdsbruk er et fokusområde for Tingvoll. Per i dag er det 9 foretak som driver helt eller delvis

økologisk. Høsten 2006 ble Tingvoll lagt inn i en økologisk klynge som betyr at det utbetales en merpris for økologisk melk produsert i kommunen.

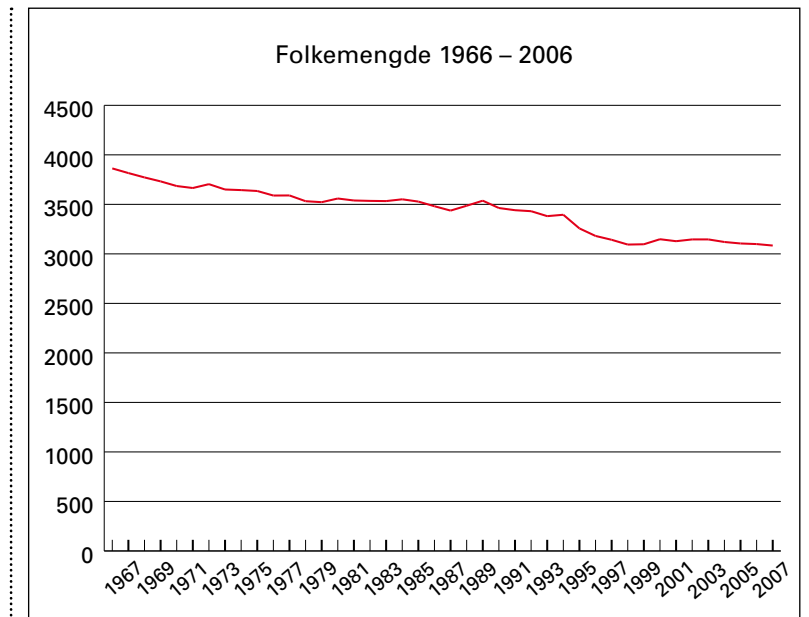
Kartlegginger av verneverdige naturforekomster viser at Tingvoll har en verdifull naturarv å forvalte. Ett våtmarksområde, ett myrområde samt to edellauskogsområder er vernet som naturreservat.

Folketallsutvikling

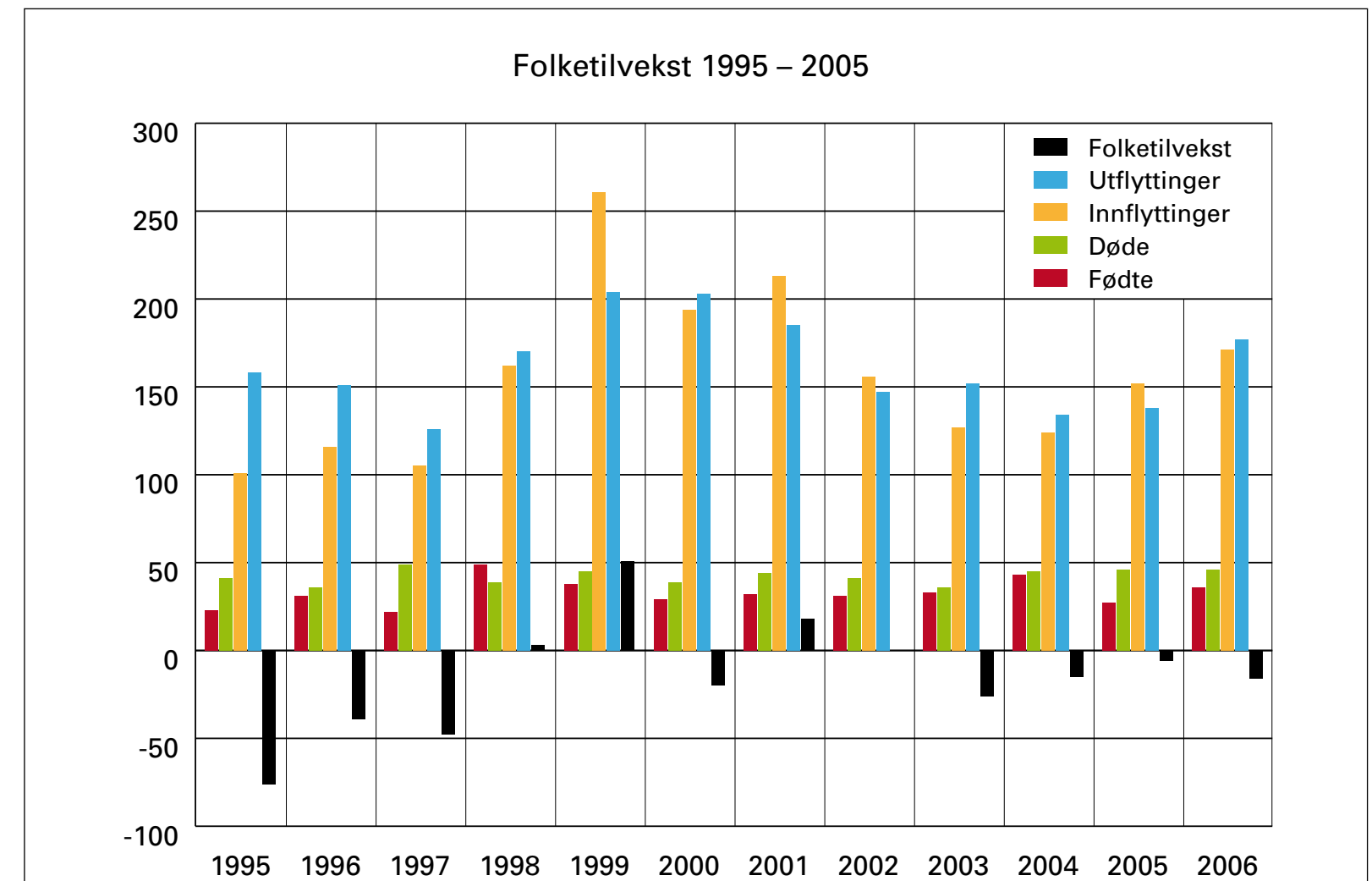
Folketallet i Tingvoll har vært synkende i siden sammen-slåingen mellom gamle Tingvoll og Straumsnes kommuner i 1964. Fallet var særlig dramatisk på 1990-tallet der kommunen mistet over 300 innbyggere i fireårsperioden 1994-98 og kom under 3100 innbyggere for første gang. Etter en liten økning rundt århundreskiftet, har tendensen vært svakt nedadgående igjen de siste årene. Nedgangen har i det siste kommet i aldersgruppen over 67 år, mens antallet unge og voksne ellers ligger stabilt. Pr. 1. januar 2007 var det registrert 3084 innbyggere i kommunen.

Antallet inn- og utflyttere er vel fire ganger større enn antallet fødte/døde i den siste tiårsperioden. Det at så mange som 350 personer er på flyttefot (inn eller ut) i et gjennomsnittsårlig i Tingvoll gir muligheter. En liten oppbremsing av utflyttere vil kunne gi en helt annen trend i folketallsutviklingen enn vi har i dag. Andelen bosatte innvandrere med henholdsvis vestlig og ikke-vestlig bakgrunn er på 1,8 og 3,2%, – noe høyere enn fylkesgjennomsnittet, men bare omlag 2/3 av landsgjennomsnittet.

Fødselstallene har ligget vesentlig under dødstallene hele perioden fra midten av 70-tallet og fram til i dag. De siste 10 årene har det i gjennomsnitt blitt født 36 barn i Tingvoll årlig,

mens det har gått bort rundt 46 i gjennomsnitt. Andelen barn og unge (0-17 år) ligger nær opp til landsgjennomsnittet (22% mot 24%), mens andelen eldre over 80 år er noe høyere (7% mot 5%).

Tingvoll har hatt en lav kvinneandel i aldersgruppen 20-39 år, rundt 80 kvinner pr. 100 menn for 20 år siden, men har de siste årene fått en utjamning i forholdet, og nå i 2006 er det vesentlig flere kvinner enn menn i denne aldersgruppen (vel

105 kvinner pr. 100 menn). Tingvoll har fortsatt en relativt høy andel eldre, men andelen er svakt synkende fra 21% over 67 år i 1983 til knapt 18% i dag.

Folkemengde, etter kjønn og alder, Tingvoll 1. januar 2006

Alder		0	1-4	5	6-12	13-15	16-19	20-39	40-54	55-66	67-79	80-89	90-
Menn	1 552	16	69	23	142	69	94	340	325	230	165	64	15
Kvinner	1 547	11	76	14	118	55	77	358	281	244	172	118	23

Statistisk Sentralbyrås prognose for befolkningsutviklingen ved «Middels nasjonal vekst», som er den mest sannsynlige utviklingen dersom samfunnsforholdene blir relativt stabile

År	Prognose 2001	Prognose 2006
2010	3 074	3099
2015	3 042	3118
2020	3 039	3151
2025		3205

framover, er betydelig oppjustert for Tingvolls vedkommende de siste 5 årene:

Vi forventer en stabil situasjon i indre del av kommunen de kommende årene, og etter hvert en økning i folketallet i Straumsnesområdet.

Kommunens økonomi og handlefrihet

Selv en svak nedgang i folketallet reduserer statens rammeoverføringer til kommunen betydelig. Nedgang i folketallet krever derfor rask tilpassing av kommunens tjenestenivå til de økonomiske rammene.

Kommunen har de siste 15 årene satset på en vesentlig standardheving på infrastruktur og tjenestetilbud. Store investeringer er gjennomført for å reise bygg for omsorg, helse og utdanning, noe som har ført oss opp blant de mer gjeldsbelastede kommunene i fylket.

Tjenesteytingen er også blitt mer omfattende og fått høyere kvalitet. Dette har skjedd gjennom tilførsel av økte ressurser, men også gjennom systematisk kvalitets- og effektiviseringsarbeid slik at mest mulig av fellesressursene kommer kommunens innbyggere direkte til gode.

I årene 2004-2006 har årsregnskapene vist et overskudd på omlag 3 mill. kroner, samtidig som det har vært et høyt investeringsnivå. Dersom ikke rammevilkårene forverres vesentlig vil kommunen kunne levere og videreutvikle gode kommunale tjenester også i årene som følger.

Tingvoll asylmottak ligger like over den nye kunstgrasbanen.

Sysselsetting og næringsstruktur

Jordbruk, skogbruk og fiske sysselsetter 12% av de yrkesaktive i Tingvoll. 21% jobber innen industri, mens 67% er sysselsatt i privat og offentlig tjenesteyting. Arbeidsledigheten er svært lav i kommunen, noe som gjenspeiler et

næringsliv som går godt. Tabellen under viser noen sentrale nøkkeltall som viser forholdene i kommunen sammenlignet med situasjonen i fylket og i landet.

Arbeid/inntekt

	Tingvoll	Fylket	Landet
Sysselsatte 16-74 år 2003. Prosent av befolkningen	66	70	69
Menn	69	74	73
Kvinner	63	66	66
Arbeidsledige 16-74 år som andel av arbeidsstyrken. 2002. Prosent	1,5	2,9	3,2
Menn	1,8	2,8	3,4
Kvinner	1,1	2,9	3,0
Netto innpendling til Tingvoll. 2001	-362	--	--
Andel uførepensjonister 16-66 år. 2002. Prosent	13,4	9,1	9,5
Bruttoinntekt per innb. 17 år og over. 2002	206 000	243 500	262 800
Menn	248 700	308 500	328 600
Kvinner	163 500	179 300	199 500
Sysselsatte fordelt på næring 2004. Prosent			
Primær	11,7	6,5	3,5
Sekundær	20,9	26,5	20,5
Tertiær	67,5	67,0	76,0
Sysselsatte fordelt på sektor. 2004. Prosent			
Offentlig forvaltning	42,8	30,6	30,4
Privat sektor og offentlige foretak	57,2	69,4	69,6

Tingvoll som økokommune

Tingvoll var medlem i «Forum for norske økokommuner» fra starten, og påtok seg i 1990 forpliktelsene:

- Økologiske mål inn i kommuneplanleggingen
- I den kommunale saksbehandlingen skal eventuelle miljøkonsekvenser utredes
- Mobilisere befolkningen til å bruke lokale kunnskaper og naturressurser for å skape en bærekraftig utvikling
- Vern og bruk av det lokale natur- og kulturgrunnlaget
- Gi lokale bidrag til løsning av globale miljøproblemer
- Løse lokale miljøvernutfordringer
- Sterk vekt på lokal styring og engasjement

Dette betyr at kommunen forplikter seg til å utvikle et samfunn som er i vesentlig bedre balanse med natur og miljø enn det som er tilfelle i dag. Hensynet til en bærekraftig utvikling skal vektlegges i all planlegging og i alle avgjørelser og virksomheter. Samtidig skal innbyggerne trekkes med i planlegging og samfunnsutforming i større grad enn det som er lovpålagt. Også det internasjonale perspektivet må være med, og Tingvolls vennskapsbånd til Bunda i Tanzania må videreutvikles. Tingvoll er medlem i en internasjonal miljøvernorganisasjon for lokalforvaltninger kalt ICLEI.

Med varierende styrke og synlighet har både politiske organer og kommunens ansatte gjennom hele perioden sørget for

at langsiktige og miljøriktige løsninger har blitt lagt til grunn for politikken. De første årene ble det gjennomført opplæring og utviklet nye satsinger innenfor avfallssortering, kompostering, energi (vannbåren varme i alle større kommunale bygge siden 1984), miljøundervisning og andre miljøtiltak. De siste årene har arbeidet med mobilisering, stedsutvikling og identitet vært mest synlig. Samtidig gjøres det daglig godt arbeid gjennom drift og saksbehandling for å sikre bærekraftig forvaltning av naturressursene, energiriktige løsninger i bygg og anlegg og stadig forbedringer på allmenn ressursbruk bl.a. gjennom miljøfyrtårnsertifisering.

I årene framover skal arbeidet med økokommuneidentitet og – innhold forsterkes og utvikles videre. Det er særlig viktig å bli tydeligere i dialogen med egne innbyggere slik at retningsen holdes og verdiskapingen kan skje på god måte.

Mangfold og toleranse

Tingvoll er et flerkulturelt samfunn, og daglig preger dette hverdagen, særlig i kommunesenteret. Kommunen har i mange år drevet asylmottak, og pr i dag er det ca 140 beboere der. I tillegg har kommunen tatt imot flyktninger, og har mål om å ta imot 15 nye i løpet av 2007. En del innvandrere fra europeiske land er også bosatt i kommunen.

Tingvoll har i sin økokommuneerklæring satt globalt ansvar som en verdi for oss. Å ta imot folk gir økt kunnskap om forhold i ulike deler av verden, det tilfører ulike levemåter og

verdier, det gjør det enklere for oss å møte hverandre som enkeltmennesker uavhengig av etnisk- og religiøs opprinnelse. Det er en utfordring for oss å la alle ta i bruk sine ressurser og la mangfoldet øke vår skaperkraft. Å være et flerkulturelt samfunn utfordrer oss også, for majoriteten kan det utfordre vår usikkerhet når vi ikke blir kjent, og for minoritetene må mennesker fra andre kulturer forstå og tilpasse seg nordmenns levemåter. Vi må styrke norskopplæring, sikre samfunnskunnskap, åpne sosiale arenaer mer, og øke integrasjonen på arbeidsmarkedet.

Tingvoll kommune i en regional sammenheng

Utviklingen i Tingvoll vil være preget av utviklingen i bo- og arbeidsmarkedsregionen Molde – Kristiansund – Sunndal. Tingvoll vil være med å påvirke utviklingen i dette området. I flere år er det jobbet bevisst med bedre samferdselsløsninger i regionen, og interkommunale utviklingstiltak (havn, innkjøpsarbeid, IKT samarbeid, regional partnerskapsavtale i ORKidé, utvikling landbruk m.m.). Tingvoll kommune vil være med å initiere utviklingstiltak i regionen, og bygge allianser inn mot samarbeid som andre er drivkrefter i. Tingvoll kommune ønsker å ha kunnskap og engasjement i saker som er viktige for Nordmøre og Romsdal. Vi ønsker å bli vurdert som en attraktiv samarbeidspartner, og bli kjent som økokommune. Vi ønsker å ha en tydelig identitet i regionen, og bygge både lokalsamfunn og næringsutvikling på våre fortrinn.

Samfunnssikkerhet og tilgjengelighet

Tingvoll ligger uakseptabelt høyt på statistikken over trafikkulykker med død og personskade. Kommunen har nylig revidert trafikktrykingsplanene der en rekke tiltak, særlig forebygging, er vedtatt gjennomført.

Kommunens arbeid med å sikre mennesker med ulike funksjonshemninger tilgang til offentlige fellesgoder har så langt vært ukoordinert og knyttet til enkeltprosjekter som

nye bygninger eller offentlige uterom. Gradvis kommer vi nå utfordringene i forkant ved at universell utforming legges som premis for planarbeidet både innenfor arealforvaltning, sektorplaner og ulike prosjekter. Lenger bak i kommuneplanen er det redegjort for kjente samfunnsrisiki. I planperioden skal det utarbeides en risiko- og sårbarhetsanalyse kombinert med en klimahandlingsplan.

Biologisk mangfold, strandsoner, kulturlandskap og kulturminner

All endret og ny arealbruk i Tingvoll skjer i et landskap som har vært påvirket av menneskelig aktivitet gjennom årtusener. Spor etter våre forgjengere finnes overalt, og det landskapet de skapte setter vi høyt i dag, både som vakkert og som grunnlag for produksjon. Dyre- og plantelivet har ut fra naturgitte forutsetninger tilpasset seg dette kulturlandskapet, og framviser i dag et rikt mangfold med stor egenverdi og verdi for menneskers nytte og opplevelse.

Tilgang til og utsikt over sjø og vatn er attraktivt for de aller fleste av oss. Derfor ser vi at alt fra nye hytteprosjekter til næringsbygg søkes lokalisert slik. Men strandsoner og elvebredd er begrensede ressurser, og for hvert bygg som reises blir det litt mindre igjen til andre mulige brukere i dag, og færre valgmuligheter for våre etterkommere. I tråd med sentrale politiske føringer og gjeldende lovverk har kom-

munen bevisst styrt ny utbygging unna strandområdene i kommunen. Denne strenge holdningen videreføres i denne planen, og skal detaljeres og følges opp gjennom reguleringsplanleggingen og byggesakene.

Samtidig er det viktig for kommunen å legge til rette for og stimulere til ny bosetting og næringsetablering. Tilkomst til sjø- og vassdrag og vakre kulturlandskap er viktige faktorer i dette arbeidet. Vi søker derfor å finne muligheter for å videreutvikle utbygging i områder som alt er tatt i bruk, og sikre tilgang til fellesarealer som småbåthavner, badeplasser og friluftsområder der det utvikles nye områder. I dette arbeidet må selvsagt hensynet til biologisk mangfold, landbruk, kulturværn og landskap sette premisser for de løsninger som velges.

KOMMUNEPLANLEGGINGEN

Kommuneplanen skal brukes til politisk styring av ressursbruken og utviklinga i kommunen. Planen skal legges til grunn for detaljplanlegging og beslutninger slik at den samla innsatsen fører fram mot et felles mål. Kommuneplanen skal både omhandle kommunen som samfunnsaktør og kommunen som tjenesteproducent.

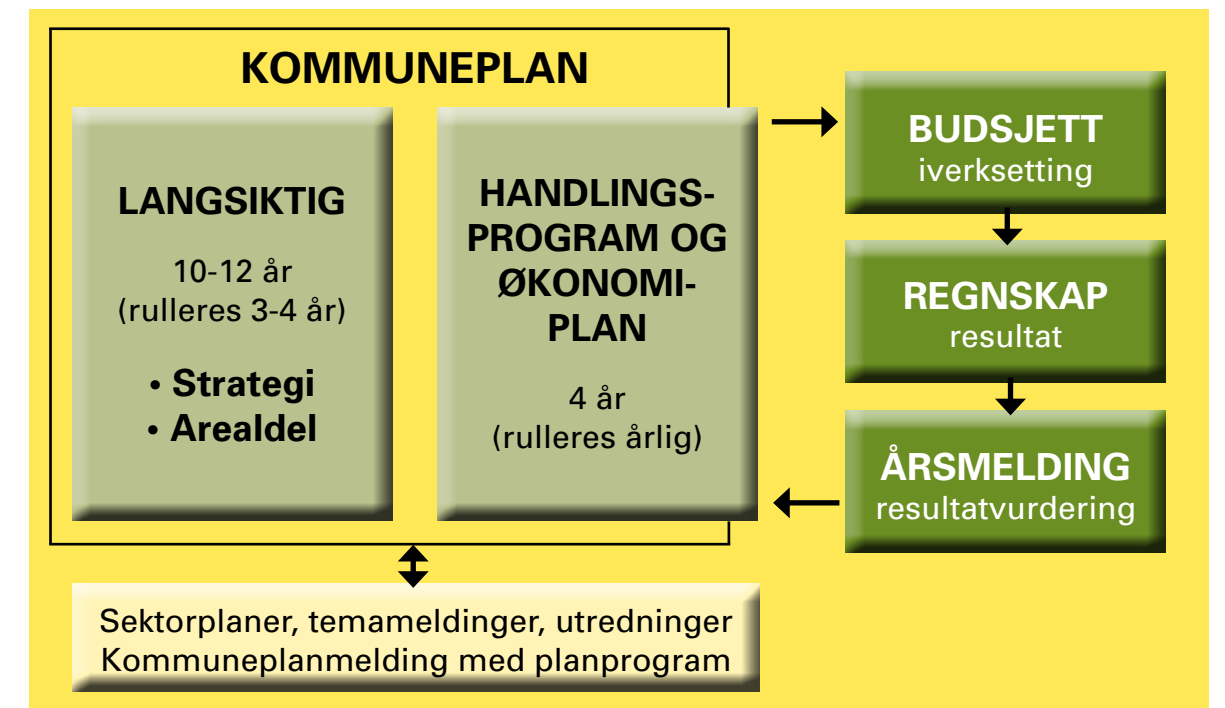
Kommuneplanen har to hoveddeler:

1) Langsiktig del med arealdel (dette dokumentet)

2) Handlingsprogram med økonomiplan
Langsiktig del gir mål og retningslinjer for kommunens virksomhet og utvikling. Den har en tidshorisont på 10 – 12 år og videre framover i «evighetsperspektiv», og revideres minst en gang hver kommunestyreperiode. Arealdelen inngår i langsiktig del. Figuren illustrerer hovedprinsippene i et kommunalt plansystem. I Tingvoll har vi gjennom Handlingsprogrammet videreutviklet målstrukturen og har hyppigere rapporteringer for å sikre gjennomføring av planer og vedtak.

Handlingsprogrammet dekker en periode på 4 år og revideres årlig. Den inneholder overordnede mål, en tiltaksoversikt og et 4-års budsjett (økonomiplanen). Sektor- og kommunedelplaner skal konkretisere hovedmålene og prioritere tiltak inn mot handlingsprogrammet. Kommunestyret får tertialvise rapporter om gjennomføring av planene.

Melding om oppstart av kommuneplanarbeidet ble sendt ut i 2005. Samtidig inviterte kommunen grunneiere og andre til å fremme forslag om nye hytteområder. En grundig prosess

ble gjennomført, med synfaringer, avklaringsmøter med interessenter, og med bred høring til slutt. De områder som ble vedtatt er vist i denne planen.

I tillegg til arbeidet med nye hytteområder, har planarbeidet særlig fokusert på Straumsnesområdet. I 2006 er det gjennomført brede mobiliseringsprosesser, og vi har fått utviklet en landskapsanalyse til hjelp i det videre arealforvaltningsarbeidet, se nedenfor. Her er det økende bosetting og næringsutvikling. Dette speiler generelt «gode tider», men også forventninger knyttet til en snarlig nedlegging av bomstasjonen på Krifast.

Høsten 2006 ble forslag til planprogram lagt ut til offentlig ettersyn etter de nye konsekvensutredningsbestemmelsene. Dette kommuneplandokumentet oppsummerer og tar opp i seg innspillene til planprogrammet. Noen forhold er avklart, andre skal avklares ved gjennomføring av kommuneplanen.

Evaluering av forrige kommuneplan

Gjeldende kommuneplan ble vedtatt av Tingvoll kommunestyre 19.12.2002. Plandokumentet har fungert styrende for arbeidet med handlingsprogrammet, som har blitt vesentlig forbedret i perioden. Arealdelen ble kun framstilt i målestokk 1:100 000. Som oversikt har dette fungert, men kartet var ikke egnet for mer detaljerte avklaringer av arealbruken. 5 kommunedelplaner utarbeidet på slutten av 1980-tallet er fortsatt gjeldende, og det ble ikke gjort en gjennomgang av gamle reguleringsplaner som burde oppheves.

En rekke nye hytteområder ble tatt inn i planen, og det ble åpnet for reiselivsbygging på Langøya (Long Island AS). Arealer for det planlagte Durmålhaugen Pukkverk ble tatt inn i plana, sammen med bl.a. trasé for ny riksveg mellom Meisingset og Tingvoll. I fjordområdene ble en rekke nye områder for akvakultur tatt inn slik at vi både sikret arealer for eksisterende virksomheter, kunne åpne for noen nye (bl.a. skjelldyrking), og ga muligheter for en fullstendig nyetablering med behov for minst tre separate lokaliteter. En rekke formelle arealbruksavklaringer kom på plass, slik som

klausulerte nedslagsfelt til vassverk, støvgrenser rundt skytebaner, og markering av fornminner og naturvernområder.

Arealdelen har fungert etter intensjonene. Noen nye reguleringsplaner for hytteområder er kommet til, og de generelle bestemmelsene og retningslinjene for utbygging har fungert tilfredsstillende som innspill til reguleringsplanleggingen. Flere reguleringsplaner har imidlertid vært av svakere kvalitet enn ønskelig rent framstillingsmessig, slik at ikke alle vegger og tomter har blitt bygd etter intensjonene. Nytt kartgrunnlag som har kommet til i planperioden vil bedre dette vesentlig, sammen med tettere oppfølging av vegstikking og tomtetildeling.

Det er etablert skjelldyrking i Meisingsetvågen, samtidig som Nervågen fiskeoppdrett i Torjulvågen er solgt. Dagens aktører driver stadig mer intensivt og krever større arealer og volumer. Dette gjør at vi har behov for noe justering av plassering og arrondering av akvakulturområdene.

Kommunedelplaner og sektorplaner

For å sikre at de viktige og riktige planarbeidene blir gjennomført til rett tid har vi satt opp en plan for hva som skal gjøres av overordnet planarbeid. I tillegg vil det selvsagt skj

planarbeid i de ulike virksomhetene for å styre den daglige driften.

Gjeldende planer	Vedtatt	Rullering	Merknad
Pleie- og omsorgsplan	2001		
Strategiplan landbruk	2002		Full revidering i 2008
Strategisk næringsplan	2002		Full revidering i 2007
Habiliterings- og rehabiliteringsplan	2003		
Anlegg og områder for idrett og friluftsliv	2004	Årlig	Full revidering i 2008
Geodataplan	2004		
Plan for edruskapsomsorgen	2004		
Plan for kriseleiinga	2004		
Psykatriplan	2004	Årlig	Rulleres årlig til 2008
Smittevernplan	2004		
Strategi- og utviklingsplan for grunnskolen	2005	2008	
Handlingsprogram og økonomiplan	2006	Årlig	
Kompetansehevingsplan Pleie- omsorg	2006	Årlig	
Kjerneområder landbruk	2007		
Lønnspolitisk plan	2007	Årlig	
Trafikktryggingplan	2007		
Risiko- og sårbarhetsanalyse / klimahandlingsplan			Kommer i 2008

STRATEGIER I KOMMUNENS UTVIKLINGSARBEID

Økokommunen – bedre løsninger for mennesker og miljø

Det er et mål å utvikle Tingvollsamfunnet til et robust og attraktivt lokalsamfunn der eksisterende og nytt næringsliv utvikler seg, der en klarer å rekruttere dyktige fagfolk og der folk finner det attraktivt å bosette seg. Samfunnet skal være åpent og inkluderende.

Å opprettholde eller helst øke folketallet og bosette et mangfold av mennesker er en viktig nøkkel til en god kommuneøkonomi, gode offentlige tjenester, og til nyskaping og vekst i næringslivet. Mesteparten av kommunens ressurser er knyttet tjenesteyting. Vi skal yte tjenester med god kvalitet, være kostnadseffektive og fornyingsorienterte.

Økokommunen som plattform for våre valg og vårt omdømme

Tingvoll kommune har vært økokommune siden 1989, og hvert kommunestyre siden har vedtatt økokommuneerklæringen. Økokommunen har gjort Tingvoll kjent, og den skal brukes aktivt i vår omdømmebygging. Økokommunens verdiplattform skal ligge til grunn for vårt utviklingsarbeid. Der vi går særskilt tungt inn, særlig i næringsutviklingsprosjekter, skal dette være av strategisk betydning for samfunnet og forankret i økokommunens miljøprofil.

Å jobbe helhetlig, målrettet, og være resultatorientert

Våre strategier for utvikling av lokalsamfunn- og kommunale tjenester skal være synlig gjennom vårt styringssystem. Gjennom handlingsprogram viser vi våre mål og fornyings tiltak, gjennom kommunebudsjettet prioriterer vi ressurser til disse. Det er gjennom synlige resultat vi styrker motivasjonen for ytterligere utviklingsarbeid. Iverksetting skal være en like viktig del av vår planlegging som initiativ, utredning og vedtak. Gjennom systematisk tilbakemelding til politiske ledelse synliggjøres oppfølging av de valgte mål- og tiltak.

Å operere i partnerskap

Tingvoll kommune skal bidra til styrke de kunnskaps- og næringsmiljø som vi har, og utnytte våre fortrinn for å utvikle næringsliv og lokalsamfunn videre. Tingvoll kommune er en sterk aktør i lokalsamfunnet, men for å utløse flere ressurser lokalt, bidra til sterkere eierskap i samfunnets satsinger, og for å tydeliggjøre ulike aktører sin rolle, skal vi arbeide i partnerskap. Vi skal aktivt søke samarbeidspartnere på viktige tiltak i lokalsamfunnet, og koble disse på tidlig i planleggingsprosessene.

Å være offensiv

Tingvoll kommune skal øke sin handlingskapasitet, og slik styrke vår påvirkning på utviklingen av samfunnet. Vi skal ta initiativ, vi skal være aktive i å støtte gode ideer og saker som kommer fra andre dersom det inngår som en del av vår utviklingsstrategi. Vi skal være opptatt av fornyelse og effektiv bruk av våre ressurser. Vi skal nytte «momentet» som er i ulike saker, noe som påvirker vår responstid. Vi ønsker aktivt å oppsøke nasjonale program som vi kan ha nytte av i vår fornyelse av tjenester og lokalsamfunn.

Å være i jevn dialog med innbyggerne

Innbyggerne skal ha påvirkning på kommunen sine valg, både gjennom det representative demokratiet og gjennom dialog som blir etablert i valgperioden. Viktige plansaker, og interessante enkeltsaker/investeringer skal det føres en åpen dialog omkring med innbyggene, både for informasjonsutveksling og økning av idetilfanget. Vi har lang og positiv erfaring med folkemøter. For å styrke brukermedvirkningen i utforming av kommunens tjenester, skal en ha en bevisst og systematisk brukerdiallog.

Å bygge allianser

Tingvoll er en del av en region, og mye av det som skjer her er påvirket av valg andre aktører gjør. Dette kan være innen helse, vegsektoren, videregående skole, eller direkte næringsrelaterte virkemidler. Vi er en del av bo- og arbeidsmarkedsregionen Sunndal – Kristiansund – Molde. Tingvoll kommune må ha en bevisst holdning til viktige aktører, og over tid bygge allianser på viktige samfunnsområder. Vi må også fremme interesser regionalt som er viktige for oss, eller regionen.

Hovedmål

10 overordnede mål er satt for kommunens endrings- og utviklingsarbeid i Handlingsprogrammet for planperioden 2007 – 2010. Hvert av målene er konkretisert i delmål som skal rapporteres hver tertial.

Miljø- og samfunnsutvikling

Mål 1: Styrke næringsutviklingen og særlig tilrettelegge for arbeidsplasser med utspring i eksisterende nærings- og kunnskapsmiljø i Tingvoll og Tingvolls fortrinn

Mål 2: Fremme tettstedsutvikling i Tingvollvågen og stedsutvikling ellers i kommunen

Mål 3: Styrke dialog med ungdom

Tjenesteyting og forvaltning

Mål 4: Innbyggerne skal møtes med tjenester i nødvendig omfang og med god kvalitet og service

Mål 5: Innbyggerne skal settes i fokus når tjenestene utformes

Mål 6: Tjenestene skal være fornyelsesorienterte

SATSINGSOMRÅDER

I dette avsnittet følger en oversikt over noen sentrale aktiviteter kommunen har vært engasjert i de siste årene, og som på ulike måter har betydning for kommuneplanen.

(Tett)stedsutvikling

I årene 2002-2005 var Tingvollvågen deltaker i et nasjonalt program for utvikling av «miljøvennlige og attraktive tettsteder i distriktene». 37 millioner kroner ble investert innenfor programmet, fordelt med 1/3 hver mellom private interessenter, Tingvoll kommune og sentrale offentlige organer. De mest synlige fysiske resultatene er Tingvoll Fjordhotell og miljøgata gjennom sentrum. I tillegg ble en rekke fysiske, sosiale og kulturelle prosjekter gjennomført, og kommunesenteret framstår i dag som vesentlig mer attraktivt enn før prosjektet. Parallelt med prosjektet er flere sentrale offentlige bygg oppgradert, og i det siste har den private boligbyggingen tatt seg opp etter mange års stillstand.

Gjeldende kommunedelplan og reguleringsplaner for Tingvollvågen er ikke oppgradert, selv om de hadde tilstrekkelig innretning og fleksibilitet til at de ulike sentrumsprosjektene kunne gjennomføres. Det er nå satt i gang arbeid med ny reguleringsplan for Midtvågen med sikte på vedtak i 2007.

I Straumsnesområdet registrerer vi økende nyetablering av hytter, boliger og noe næringsvirksomhet. For å forsterke denne utviklingen, og stimulere til god kvalitet og deltakelse, har kommunen satt i gang et lokalt utviklingsprogram for Straumsnesområdet. I 2006 gjennomførte vi folkemøter med ulike grupper, bl.a. ungdom og hyttefolk, for å involvere flest mulig i den gode utviklingen. Det ble også utarbeidet en landskapsanalyse av Straumsnes for å finne kvaliteter som skal bevares eller utvikles, og områder som kan egne seg for

Å være en kompetent organisasjon

Forutsetningen for å kunne være offensive, initierende og utholdene er at vi er mange kompetente medarbeidere i Tingvoll kommune. Vi må styrke vår rekruttering av høgt utdanna- og faglærte. Våre ansatte er vår viktigste kapasitet. Vi må framstå som en attraktiv arbeidsgiver, med gode kollegiale forhold der folk har lyst til å jobbe. En viktig del av det å jobbe, er å få brukt seg selv og føle at en kan påvirke tjenestene som blir ytt, eller samfunnet. I vår organisasjon skal folk føle at de utgjør en forskjell.

Organisasjon og medarbeidere

Mål 7: Tingvoll kommune skal være en kompetent, fleksibel og miljøbevisst organisasjon

Mål 8: Nærværet skal økes, sykefraværet skal ned på gjennomsnittet for kommunal sektor

Mål 9: Kommunen skal bedre sin økonomiske handlefrihet

Miljøstyring

Mål 10: Økokommunen Tingvoll skal ha en tydelig miljøprofil

Utgangspunkt for alt utviklingsarbeid er kommunens verdigrunnlag og kommunens identitet som økokommune. Gjennomføringen av strategier og tiltak konkretiseres i Handlingsprogrammet og måles gjennom tertialrapporter som inneholder

- oversikt over den økonomiske situasjonen
- gjennomføring av tiltak i Handlingsprogrammet
- iverksetting av politiske vedtak
- utviklingen i sjukefraværet

nyetablering av byggeområder. Resultatene av dette legges til grunn for denne kommuneplanrevisjonen. Sentrale spørsmål som skal avklares gjennom kommuneplanrevisjonen er forholdet mellom senterfunksjonene på Beiteråsen og Einset, hytte- og boligpolitikken, utviklingen langs E39 gjennom kommunen og framtidige samferdselsløsninger i regionen, og forholdet til strandsonevern og utbygging i forkant av kommende reguleringsplaner.

På Meisingset har innbyggerne sjøl etablert et utviklingsprogram kalt «Store bro» for å få fart på bygda. Sammen med private aktører som planlegger nye utbyggingstiltak, og kommunes innsats for å legge til rette for dette, vil vi oppleve en positiv utvikling også her.

Hyttepolitikken

Det særnorske begrepet hytte betydde inntil nylig et enkelt bygg med enkel standard. Dagens hytter bygges med en standard som var ukjent i hytter flest for bare et tiår siden. På landsbasis overstiger nå den gjennomsnittlige størrelsen på fritidsboliger størrelsen på vanlige boliger. Bygningene krever tilsvarende høy standard på tekniske tjenester som veg, vatn, strøm, renovasjon osv. Begrepet hytte er ikke lenger dekkende for dagens fritidsbebyggelse. Skillet mellom hytter og boliger begynner å bli mindre relevant i forhold til byggesaksbehandlingen. Økt oppholdstid og større krav til offentlig og privat tjenesteyting gjør at også fritidsboliger bør vurderes på lik linje med boliger. Brannvesen og heimesjuepleie må komme seg fram, og vi kan ikke nekte skole-skyss dersom barnefamilier vil bosette seg «på hytta».

I Tingvoll som ellers i landet blir nå de fleste fritidsboligene etablert i egne hyttefelt etter vedtatt reguleringsplan, på samme vis som boliger bygges i boligfelt. Dette er nødvendig for å få til en effektiv og økonomisk forsvarlig teknisk løsning på nødvendig infrastruktur. Det er derfor vanskelig å se på et utbyggingsområde om det er å regne som hyttefelt eller boligfelt. Kanskje det mest synlige i Tingvoll er hytteområdenes orientering mot sjøen, og den rause arealbruken

Samferdsel

To viktige vegprosjekter dominerer samferdselsdebatten i Tingvoll. I det nære er opprustingen av RV 70 gjennom kommunen det viktigste. Kommunen har bidratt til at det nå er vedtatt reguleringsplaner både for strekningen Meisingset – Tingvoll, og for ytre del strekningen Bronneset – Øydegard. Disse er vist i kommuneplanen. Slik gjenstår finansiering og bygging, noe vi forventer vil skje i kommende planperiode.

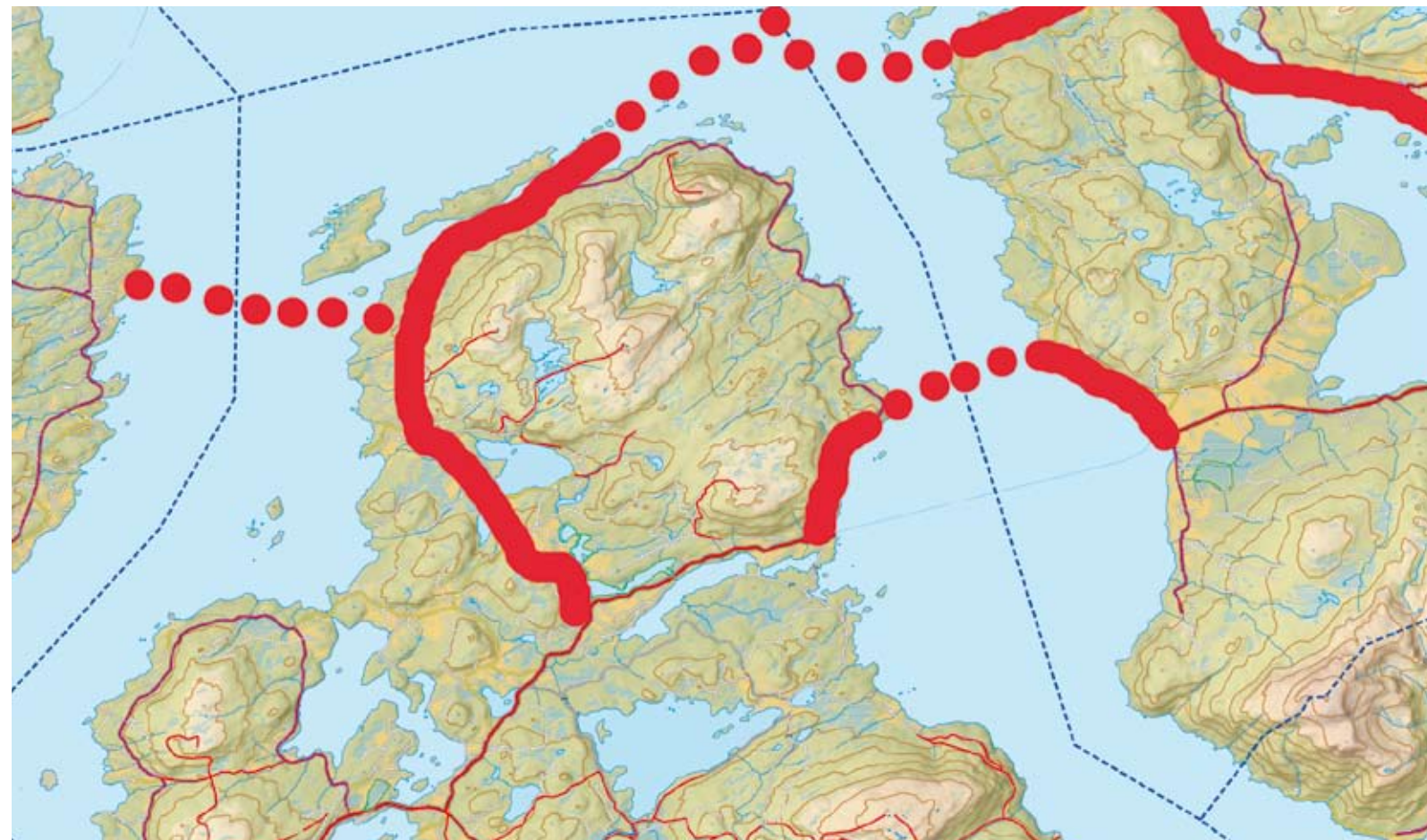
Samtidig er det en større diskusjon om ferjefri stamveg gjennom fylket fra sør til nord, en debatt som også berører

med forholdsvis større plass mellom tomtene enn i boligområdene. I enkelte hytteområder er også boligstandarder vesentlig høyere enn vanlig.

Det ble gjennom en egen bred prosess i 2005 godkjent en rekke nye områder for fritidsbebyggelse. Disse er tatt inn i planforslaget. Det er slik «markedsdekning» for mange år framover. Det ble imidlertid ikke godkjent nye hytteområder rundt Einset og bygdene omkring i påvente av en helhetlig gjennomgang i denne kommuneplanen. Arbeidet med «Utvikling Straumsnes» har synliggjort det problematiske skillet mellom hytter og boliger. Planforslaget åpner derfor for «utbygging» i områdene rundt Einset uten å ta spesifikk stilling til diskusjonen hytte vs. bolig. Fra kommunens side er det ønskelig med størst mulig andel av fast bosatte i dette området, men vi ser at dette vil variere med livssituasjonen til de som etablerer seg. Det viktigste er derfor å sikre at den utbyggigen av (fritids)boliger som skjer har en kvalitet som ikke hindrer bruk som bolig. Dette gjelder både lokalisering, løsninger for framtidig tjenesteyting og krav til teknisk standard, tilkomst og avløp. Dette skal løses gjennom krav til reguleringsplanleggingen.

Tingvoll. Det nærmeste og viktigste delprosjektet er kryssing av Halsafjorden. Det er satt ned en utredningsgruppe i regi av vegkontoret for å vurdere ulike traseer og tekniske løsninger. En slik framtidig vegløsning kan også inkludere tunell nordover til Tustna/Aure, og en ny tunell mellom Straumsnes og Frei for å få kortere og mer direkte rute til/fra Kristiansund.

En mellomløsning kan være ferjeinnkorting over Halsafjorden, og slik spare en av de to ferjene på strekningen. Alternativene er vist som prinsipper i kartet.

Næringsutvikling

Våre målsettinger innen næringsutvikling er å bygge på våre fortrinn, og på eksisterende næringsmiljø. Vår satsing på næringsutvikling skal sees i sammenheng med vår profil som Økokommune.

Bioforsk økologisk (NORSØK) er et svært viktig forskningsmiljø i Møre og Romsdal, og er nasjonalt senter innen økologisk landbruk i Norge. Forskningsmiljøet er en svært viktig kunnskapsbase og bedrift i Tingvoll og gir Økokommunen stor troverdighet. I løpet av planperioden skal det bygges nytt fjøs for å være operativ forskningsgård innen økologisk landbruk. I forbindelse med denne investeringen planlegges etableringen av et nytt økologisk kunnskaps- og opplevelses-senter innen realfag på området (ØKO).

Tingvoll næringshage er etablert på Tingvoll Gard. Tanken bak etableringen der var en mulig kommersiell knoppskyting fra forskningsmiljøet. Så langt har ikke næringshagen realisert dette, men er et interessant kontorfellesskap for mindre bedrifter og prosjekter innen tjenesteytende næringer.

Tingvoll videregående skole er en svært viktig utdanningsinstitusjon i Tingvoll. Det er inngått partnerskapsavtale mellom Tingvoll kommune og M&R fylke om drift av skolen. Elevtallet har økt betydelig de siste to årene og styrket robustheten til skolen. Nye programfag er under utprøving (bl.a. forskningslære) og nye fagtilbud innen yrkesfag er opprettet i nært samarbeid med næringslivet i kommunen.

Tingvoll har en over 100 år gammel industrihistorie innen tekstil, og har fremdeles flere tekstilbedrifter. Sellgren som en del av Innvik-konsernet, Krivi Vev som Norges eneste linveveri, og landets eneste produsent av prestekjoler. Isotex er en knoppskyting fra eksisterende tekstilmiljø, og ønsker å starte produksjon av isolasjonsmateriale fra tekstilavfall.

Gyl kraftverk

Tingvoll har et levende entreprenørmiljø innen byggebransjen med bl.a. elektrikere, rørhandel, entreprenører for oppføring av bygg, byggevarehandel m.m. Det er økende samspill mellom aktørene, og nye markeder blir inntatt.

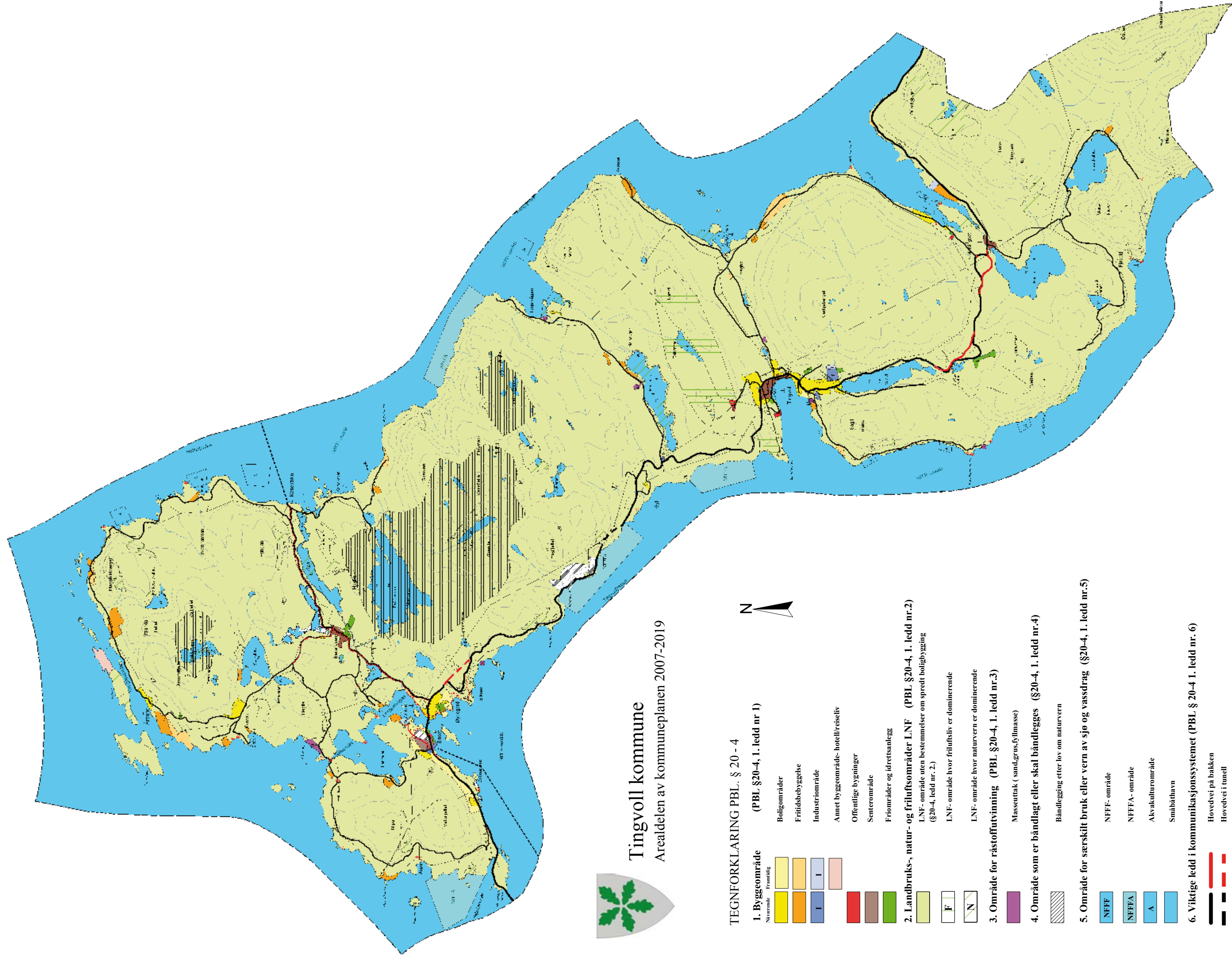
Tingvoll har butikker som betjener både lokalt og regional marked. Disse butikkene er en viktig del av lokalt dagligliv som skal fungere, viser et visst mangfold og skaper trivsel. En viktig del av disse «dannende» elementene i tettstedene Tingvoll og Straumsnes er også hotell, kursfasiliteter og kafeer.

Våre kulturminner, slik som Tingvoll kyrkje, Hellemalningene på Honnhammaren, Nalsundkanalen m.fl. har potensialer i seg til å bidra til ny verdiskaping for reiselivet i kommunen. Samarbeid mellom de ulike aktørene for å tilby «pakker» er nødvendig for å kunne utløse potensialet.

Saghøgda steinbrudd

Tjenesteyting – noen utviklingstrekk

Tingvoll kommune har i flere år jobba aktiv med omstilling innen kommunale tjenester, og utviklet nye arbeidsmetoder i vår samfunnsutviklerrolle. Kommunen er en foregangskommune i bruken av IKT både i administrasjonen og i direkte tjenesteyting, særlig i pleie- og omsorgstjenestene. Vi nytter IKT både for å kartlegge brukeres funksjonsnivå (IPLOS), utførelsen av daglige tjenester (Gerica), endring i tjenestenivå, og er under oppstart med beregning av kostnader i ulike deler av tjenestene. (Buddha).

I perioden 2003-2006 deltok kommunen i Stifinnerprosjektet. Som en del av dette har kommunen innført bestiller-utførermodell i Pleie- og omsorgstjenestene og slik økt kvaliteten i vedtak om tildeling av tjenester. Det er innført multidoser for å øke kvaliteten i medisinbehandling og frigjøre arbeidspasitet for sykepleiere. Kommunen har også innført omsorgstrapp med bl.a. korttidsavdeling for bedre tilpassing av tjenester til brukerne sitt funksjonsnivå.

I omstillingen av våre tjenester er samarbeidet med spesialisthelsetjenesten viktig, særlig innen psykiatri og geriatri. Kommunen har psykiatriplan for opptrapping av dette fagfeltet i kommunen, men en rask nedbygging av spesialisthelsetilbudet innen psykiatri øker presset på kommunene og utfordrer oss både økonomisk og faglig. Tingvoll kommune ønsker et nærmere samarbeid med spesialisthelsetjenesten innen eldreomsorg. Det er et stort behov for å øke kompetansen innen geriatri og god behandling av eldre med sammensatte lidelser.

I 2005-2006 har kommunen gjennomført et ledelsesutviklingsprogram i samarbeid med KS. Dette har vært for virksomhetsledere, rådgivere, koordinatore og tillitsvalgte. Vi har gjennomført brukerundersøkinger i pleie- og omsorgssektoren, skoler og barnehager som en del av vår deltakelse i KS effektiviseringsnettverk, og medarbeiderundersøkelser i hele organisasjonen i samarbeid med NTNU.

Kommunen er i oppstartfasen på to nye prosjekter; «Nærværprosjektet» som omhandler reduksjon av sykefra-

vær, og «Nye turnusmodeller» som omhandler utprøving av nye turnusmodeller i deler av pleie- og omsorg for å øke stabiliteten i bemanninga, øke kvalitet og redusere uønsket deltid. Disse to kommunale satsingene inngår i vårt arbeid med kvalitetskommune.

I kommunens IKT satsing har det vært utviklet et nært samarbeid med 13 kommuner (ORKidé) på Nordmøre og 2 kommuner i Romsdal. Dette gjelder både sikring av bredbånd på hele Nordmøre, utskifting og innkjøp av felles programvare på viktige støttesystemer på IKT, samordning av driftsopplegg for IKT og utvikling av felles satsinger for eksempel innen e-bygg. Dette er et av de største interkommunale samarbeidene i Norge på dette fagfeltet, og gir mulighet for mer effektive tjenester, samordning mellom kommunene, og redusert sårbarhet innen viktige fagfelt.

Kunnskapsløftet er den viktigste skolereformen i kommunene. Tingvoll jobber interkommunalt med utvikling av fagplaner, og grunnskolen i Tingvoll har partnerskapsavtaler med Tingvoll videregående skole om utvikling av de nye programfagene. I kommunens handlingsprogram er det målsetninger om å ha en offensiv innføring av kunnskapsløftet, med særlig fokus på matematikk og norsk.

Kommunen har gjennom utviklingsprosjekter i entreprenørskap innført progresjonsmodell for entreprenørskap i skolene som omfatter alle skoletrinn. I samarbeid med Bioforsk økologisk jobber en bl.a. med økologisk skolehage. Det er 8 andre partnerskapsavtaler mellom næringslivet og skolene i kommunen.

Kommunen startet i 2006 inntak av lærlinger, og skal i planperioden har 4 lærlinger inne til enhver tid.

Tingvoll kommune har full barnehagedekning. Det er et mål å utvikle enda bedre kvalitet i barnehagetjenestene og sikre fortsatt full barnehagedekning. Samarbeidet mellom skole og barnehager økes særlig knyttet til kunnskapsløftet.

AREALBEHOV OG AREALBRUKSKONFLIKTER

Formålet med arealdelen av kommuneplanen er å tilrettelegge og styre arealbruken i kommunen slik at den støtter opp under hovedmålsettingene i kommunen. I dette perspektivet skal arealplanen klarere tilstrekkelige og egnede arealer til nødvendig og ønskelig utbygging av offentlige og private anlegg, og samtidig sikre natur- og kulturlandskapsverdier til beste for natur og mennesker i et langsiktig perspektiv.

Offentlige bygg

Kommunen har gjennomført store investeringer i bygninger de siste årene. Likevel må det også i åra som kommer investeres i utbedringer, utvidelser og kanskje nybygg. Straumsnes skole står nå foran en betydelig opprusting. Også innenfor barnehagesektoren kan det komme nybygg i planperioden. Det ligger betydelige utfordringer i vedlikehold

Arealdelen består av en vurdering av eksisterende arealbruk med mål for utviklingen i planperioden, arealbruksbestemmelser og kart. Oversiktskartet er utskrevet i målestokk 1:50.000. Planen er juridisk bindende for alle tiltak som medfører arealinngrep.

av eksisterende bygg, samt å videreutvikle attraktive uterom i tilknytning til eksisterende offentlige bygg og anlegg. Det foreligger ikke planer om å ta i bruk nye ikke-regulerte områder til offentlige utbygginger, men det kan bli aktuelt å vurdere områder til slike formål i overskuelig framtid.

Landbruk

Det aller meste av kommunens jord- og skogbruksareal er utlagt som Landbruks- Natur- og Friluftsområder (LNF) som ikke innebærer regulering av tradisjonell landbruksaktivitet.

I løpet av de siste 50 årene er mer enn 1 million dekar dyrka og dyrkbar jord omdisponert i Norge. Dyrkamarka er grunnlaget for matproduksjon, og landbrukets kulturlandskap er blant annet viktig for biologisk mangfold, reiseliv, kulturarv og rekreasjon. Tingvoll kommune ønsker å ta vare på dette verdifulle jordbrukslandskapet. Et hjelpemiddel i dette arbeidet er å synliggjøre disse verdiene med å tegne inn kjerneområder for landbrukt på et kart. Med «kjerneområde landbruk» menes større sammenhengende områder med dyrkamark og spesielt verdifulle kulturlandskapsområder. Kartet skal være en del av Strategiplan landbruk og fungere som et hjelpemiddel for både administrasjon og politikere for å unngå uheldige fradelinger/omdisponeringer.

Landbruket har store krav til effektivisering, og omleggingen går mot stadig færre og større driftsenheter. Til tross for dette er fortsatt det meste av dyrkajorda i kommunen i drift. I store deler av kommunen er det rift om jorda som er tilgjengelig, og det dyrkes stadig opp nye områder. Det er et

viktig mål for Tingvoll kommune å ta vare på de arbeidsplassene som er i landbruket, og holde oppe den optimismen og investeringslysten som finnes i Tingvoll.

Pelsdyrnæringen har ikke signalisert planer om nye arealer utover de anleggene som er i drift i dag. Landbrukets produksjonsgrunnlag skal opprettholdes gjennom å ta vare på dyrkaarealet, bedre produksjonspotensialet på lang sikt, øke utnyttningen av utmarksressursene og ta vare på kulturlandskapet. Den raske omleggingen i landbruket gjør at det tradisjonelle kulturlandskapet utarmes. Noe går tapt når driftsmåter effektiviseres, men kanskje ennå viktigere er gjen- groing av gammel kulturmark. Likevel oppstår av og til problemer med vannforurensning fra jordbruksutslipp. Dels kombinert med tilførsel fra kloakk fører dette til at noen vassdrag ikke har så god vannkvalitet som ønskelig.

Skogbruket har fått gjennomført en nøkkelbiotopregistrering i forbindelse med utarbeidelsen av nye skogbruksplaner. De fleste typer tiltak og naturinngrep som veger, nydyrking og grøfting er til kommunal vurdering og godkjenning i samsvar med forskriftene. Det er rom for økt aktivitet i skogbruket.

Havbruk og fiske

Tingvoll kommune innførte med kommuneplanen av 1993 (godkjent på vilkår av Miljøverndepartementet i 1995) et forholdsvis strengt planregime i sjøen, der kun godkjente lokaliteter ble utlagt til havbruksformål. Ved planrevisjonene i åra etter har arealbruken i sjø blitt justert for å imøtekomme næringsbehov, og det er flere områder tilgjengelig for ny virksomhet i dagens arealplan. I denne planrevisjon tas noen mindre lokaliteter i Torjulvågen ut av planen, da disse ikke er

egnet til dagens driftsmåter. Det legges ikke opp til nye landbaser i forbindelse med de nye oppdrettsområdene.

Verken yrkesfiske eller sportsfiske er på noe vis regulert gjennom kommuneplanleggingen, annet enn der aktuelle områder disponeres til andre formål. I praksis gjelder dette områder utlagt til akvakultur i sjøen.

Industri og handel

Kommunen har regulert inn sentrale tomter til forretningsformål i Tingvollvågen, på Meisingset, på Einset og på Beiteråsen. Det er i tillegg 3 delvis opparbeidede industri-/handelsområder med gode kommunikasjoner til veg og sjø:

- Saghøgda, ligger ved RV70 i kommunesenteret Tingvollvågen. Lokal trafikkai.
- Einset, ligger ved E39 og har god djupvasskai. Forretnings-

område og boligfelt like ved.

- Risset, ligger ved RV70 ved avkjøringen til Torjulvågen. Det er ikke behov for klargjøring av nye arealer, men økt markedsretting av eksisterende tilbud kan føre til nyetableringer. På Meisingset ligger en industritomt til sjø som ikke er aktuell for opparbeiding før det eventuelt melder seg behov for et slikt område.

Tingvoll sjukeheim

Bolig- og hyttebygging

Det er ledige regulerte tomter i alle kretser, og åpning for spredd boligbygging i «hele» kommunen. Etter en lang periode med svak boligbygging, har interessen tatt seg opp de siste årene. Det er derfor lagt ut nye boligfelt i kommunal regi i Tingvollvågen og på Meisingset. I tillegg til å bygge ulike former for tilpassede boliger i kommunal regi, er det også under vurdering om kommunen skal står for bygging av leiligheter.

Tingvoll kommune har i dag vel 900 hytter. I tillegg er det gjennom godkjente planer mer enn 100 ledige tomter i kommunen, de fleste i de mest attraktive områdene i ytre deler av Tingvollhalvøya samt i Vågbøområdet. Hyttebygging, særlig i tilknytning til sjø og vassdrag, ekskluderer ofte annen bruk som leveområde for dyr, allment friluftsliv og kan også redusere landskapsverdier. Det er viktig å holde en bred sone langs sjø og vassdrag fri for hytter ved utarbeidelse av reguleringsplaner.

Det er åpnet for en betydelig utvidelse av hyttetallet gjennom denne planrevisjonen. Disse nye områdene er kommet fram gjennom en åpen prosess i 2005 der følgende vurderingskriterier var lagt til grunn:

- Områder som er vist som viktige natur-, vilt eller friluftslivsområder i fylkesmannens naturatlas er i utgangspunktet nei-områder.
- 100-metersbeltet langs sjøen, 50metersbeltet langs vassdrag og områder over skoggrensa er i utgangspunktet nei-områder.
- Området Boksaspa-Einset-Øydegard skal vurderes særskilt gjennom egen kommunedelplan med sikte på bolig- og næringsutbygging (se eget avsnitt under).
- Unntak kan gjøres der det er tilsvarende bebyggelse eller andre inngrep i området fra før, byggeskikken må tilpasses.
- Unntak kan gjøres gjennom reguleringsplan for nye hyttefelt. Omfatter søknaden mer enn 2 tomter skal det utarbeides reguleringsplan.

Reiseliv

Utover salg og utleie av hytter er direkte inntekter fra reiseliv mye knyttet til de tre campingplassene i kommunen ved Magnillen, i Kvisvika og i Tingvollvågen. En nyere tilvekst er Tingvoll Fjordhotell som tilbyr hotellovernatting og servering, og det er flere mindre serverings- og overnattingstilbud som har kommet til de siste årene. Ingen av disse har signalisert behov for nye arealer.

Det «store nye» i forrige kommuneplan var utleggingen av østsiden av Langøya til reiselivsformål under navnet «Long Island». Det har nå tatt 5 år uten at et er fremmet reguleringsplan for området. I utgangspunktet var kommunestyret splittet i synet på å åpne for utbygging på Langøya, men flertallet la vekt på konseptets beskjedne inngrep i naturen og ikke minst at det skulle bygges hotell som ville gi helårs arbeidsplasser. Siden forrige kommuneplanvedtak har planene til utbyggerne radikalt endret karakter og en rekke konfliktfylte problemstillinger er reist uten at det er funnet løsninger. Samtidig har framdriften i planleggingen har vært bekymringsmessig svak. Å sitte med denne situasjonen uavklart er uheldig for kommunen som plan- og tiltaksmyndighet, for naboer og lokalt næringsliv og for andre

- Unntak kan gjøres i spesielle tilfeller der hensyn som tilsier utbygging er store, og hensyn som taler mot ikke er uakseptable.

I tillegg har det kommer fram planer om å utvikle et større område ved Åsprong på Meisingset vises i planen, og et område mellom Vågbø og Meisingset der en pågående «klattvis» utbygging foreslås erstattet av en helhetlig planlegging av et større område.

Lovgrunnlaget for bo- og driveplikt finner vi i odelsloven og konsesjonsloven. For bygdene er det viktig med levende samfunn som ikke trues med fraflytting og nedleggelse. Det er viktig at det bor folk i husene og at jordbruksarealene drives. For de som overtar landbrukseiendommer er det forskjellige formål med overtakelsen og følelser forbundet med dette. Kommunestyret hadde i 1999 en prinsippdiskusjon der de vedtok retningslinjer for hvordan bo- og driveplikten skal håndheves i Tingvoll. Målet er at landbrukseiendommene skal være bebodd og bli drevet.

Som det ble trekt opp under kapittelet om satsingsområder, er ikke spørsmålet bolig eller hytte særlig relevant eller interessant når det gjelder nybygging. Spørsmålet er heller hvor skal vi åpne for utbygging, og hvilke hensyn skal være styrende. Hyttepolitikken har så langt vært defensiv i den forstand at kommunen har respondert på forslag fra utbyggere og grunneiere, og tillatt utviklet nye områder der andre hensyn og interesser ikke var tungtveiende imot. I prosessen fram mot denne versjonen av kommuneplanen, har nye diskusjoner knyttet til samfunnets felles infrastruktur blitt reist. Vi må også vurdere «hytteområdene» i forhold til kapasitet og tilgjengelighet hos kommunenes tjenesteyting som skole, heimesjukepleie og tekniske løsninger på helårsbasis. I tråd med dette har vi også gjennomgått kommunen for på faglig grunnlag finne og vise fram områder der vi eksplisitt ikke ønsker utbygging av nye boligområder.

Badestranda på Langøya

som kan tenkes å satse i vår region. Kombinasjonen av store interessekonflikter og behovet for avklaring gjør at området bør føres tilbake til LNF-område om ikke reguleringsplanen er framlagt og kommet under kommunal behandling før neste planrevisjon. Utbyggingen kan bli en viktig reiselivsatsing for hele Nordmøre hvis den kan realiseres innenfor akseptable rammer.

Tekniske anlegg

De fleste innbyggerne i kommunen får sin vannforsyning enten fra det kommunale Indre Tingvoll Vassverk eller fra det private og nylig godkjente Straumsnes Vassverk. Kvalitet og sikkerhet er tilfredsstillende, samtidig som det årlig gjennomføres utbedringer. Det har gjennom år vært lett etter en reserveløsning for vannforsyningen til indre Tingvoll. Denne er fortsatt ikke løst, og det er derfor ikke foreslått båndlagt nye nedslagsfelt.

Samferdselsanlegg

Opprusting av riksveg 70, som har stamvegstatus, er det viktigste enkelttiltaket for samferdselssektoren i Tingvoll. Det er vedtatt reguleringsplaner for strekningen Saghøgda – Meisingset og Øydegard – Bronneset. Det arbeides med prioritering og finansiering av disse tiltakene gjennom regionale samferdselsfora og statlige bevilgninger.

Naturvern, kulturvern, idrett og friluftsliv

Kommunens natur- og kulturverdier er viktige for lokal verdiskaping, både kulturelt og kommersielt. Planer for nyanlegg og opprusting av eksisterende anlegg for idrett og friluftsliv er omtalt og prioritert i egen kommunedelplan. Et område nord for Tingvollvågen (Øygardsneset – Reitfjellet) er særskilt avmerket som LNF-område der friluftsliv er dominerende.

Det er aktuelt med flere mindre nærmiljøanlegg der idrett, friluftsliv og sosial kontakt fremmes. Kommunen har gitt ut turkart. Tre skytebaner er planmessig avklart. Banene på Meisingset og Beiteråsen er fullt utbygde og regulerte baner med støysoner, mens den lokale leirduebanen i Årsund kun er vist i kommuneplanens arealdel.

Kulturvern får økende oppmerksomhet som et viktig område. Å ta vare på Tingvollkirka og de mange tusen år gamle helle-malingene på Honnhammer er selvsagt, men det er også viktig å se helheten i det store mangfoldet av kulturminner vi skal forvalte. Derfor har kommunen fått utarbeidet en registrering og kartlegging av alle fornminner som vil hjelpe oss i plan- og byggesaksbehandlingen.

Fire naturreservater er opprettet i kommunen, Langvatnet våtmarksområde og Einset myrområde, samt Boksaspa og

Det vil i planperioden bli opprustet og utbygd flere avløpsanlegg i kommunal regi for å imøtekomme nye bolig- og hytteområder. Renovasjonssektoren ser ut til å ha funnet sin form. Det foreligger ikke planer for bruk av nye arealer til avfallsbehandlingen. Det foreligger ikke planer om omlegginger eller nybygg av elektriske overføringslinjer. Fjernvarmenettet i Tingvollvågen vil utbygges videre i årene som kommer.

Kommunens eget vegsystem har de siste årene fått en vesentlig standardheving, noe som vil fortsette i planperioden. Det samme gjelder fylkesvegene, som nå er i ferd med å få fast dekke på alle strekninger. Utfordringen ligger på driftssida. Kommunen har to hovedkaier, Arnvika og Tingvollvågen. Førstnevnte er kommunens hovedkai bygd i betong, sistnevnte en trekai som trenger opprusting. I tillegg har vi to ferjekai; Kanestraum og Kvisvik, sistnevnte kun beredskapskai.

Gylhamran edellauvskogsområder. Viktige naturvernområder er avmerket med skravur i LNF-områdene. En liste over disse følger som vedlegg, fullstendig oversikt finnes på www.naturbase.no

Eikeskogsområdene i kulturlandskapet på Eikrem er avmerket i plankartet. En grundig kartlegging noen år tilbake viste god tilstand og fornying av eik i området, slik at streng praktisering av byggeforbudet i området er tilstrekkelig til å sikre naturverdiene. Det er etablert tursti med informasjon om natur- og kultur mangfoldet her (Storrundt). Kommunen har gjennomført registrering og vurdering av det biologiske mangfoldet som legges til grunn for plan- og byggesakene.

Mangeårig overgjødning av Bergemsvatnet fører regelmessig til oppblomstring av giftproduserende blågrønnalger. Dette medfører restriksjoner på bruk av vatnet til landbruks- (gjerding og drikkevatt til dyr) og rekreasjonsformål (hytter og badeliv). En rekke tiltak for å redusere tilførselen av næringsstoffer er iverksatt, bl.a. et større kalkfilteranlegg for å rense sig fra et pelsfarmområde. Tiltakene ser ut til å ha liten effekt, og erfaringer fra andre vassdrag tilsier at vi må venne oss til en permanent situasjon med blågrønnalgeoppblomstringer.

Stedsidentitet og senterstruktur

Kommunesenteret i Tingvoll er Tingvollvågen. I Straumsnes har Beiteråsen fungert som kommunedelsenter siden kommunesammenslåingen i 1964. Etter åpningen av Krifast (dagens E39) i 1992 har det etablert seg et alternativt kommersielt drevet senter på Aspøya. Slik er sentrumsfunksjonene i Straumsnesområdet i dag delt mellom Beiteråsen og Einset. Kommunen vil opprettholde skolen og støtte opp under kultur- og idrettsanleggene på Leite, samtidig som en ser positivt på den nye veksten på Einset. Avstanden er liten for vegfarende, men det er nødvendig å sikre gang- og sykkeltrafikken mellom Einset og Beiteråsen med egen løsning.

Einsetområdet er det stedet i kommunen det er et visst utbyggingsspress. Etter etableringen av Fjordsenteret tidlig på 90-tallet, har det kommet til flere næringsbygg, industriarealer, boliger og hytter. Kommunen ser ingen grunn til å bremse denne utviklingen, men det er nødvendig med en helhetlig styring for å sikre god ressursutnyttning og et godt resultat både for landskap og folk som bor her og bruker området. Plankartet viser relativt store nye områder for utvikling og utbygging. Dette er et signal om at dette er et satsingsområde i kommunen, men det stiller også strenge krav til kvalitet i den nødvendige detaljplanleggingen som skal komme. Utbyggingen skal skje med stort ansvar overfor eksisterende verdifulle landskap og aktiviteter, og overordnede hensyn til strandområder og kulturlandskap må ivaretas gjennom reguleringsplanleggingen.

Som innspill til denne kommuneplanrevisjonen har kommunen satt i gang «Utvikling Straumsnes». Gjennom folkemøter og bruk av andre møteplasser er innbyggere, skoleungdom, næringsliv og hyttefolket invitert med og utfordret til å bidra til samfunnsbygginga i eget lokalmiljø. En rekke konkrete prosjekter er igangsatt og vil prege utviklinga i ytre del av kommunen i planperioden. Denne kommuneplanen skal legge grunnlaget for den utviklingen.

«Program for miljøvennlige og attraktive tettsteder» er gjennomført for Tingvollvågen i perioden 2002 – 2005. Gjennom nasjonale nettverk, lokale partnerskap og mye entusiasme ble kommunesenteret oppgradert for flere titalls mill. kroner. Miljøgata og Tingvoll Fjordhotell med kaiplassen er de meste synlige resultatene, men kanskje det viktigste resultatet er stolthet og engasjement for eget lokalsamfunn. Arbeidet skal videreføres, bl.a. ved et pilotprosjekt på bruk av utebelysning.

Fareområder

Skredfare er vurdert ut fra www.skrednett.no. Det er registrert 9 skredulykker i Tingvoll i siden 1610, den siste i 1883. Seks mennesker er drept ved fire ulike hendelser, der fjellskredet ved Magnhildberget i 1610 med tre omkomne er meste relevant i dag. Kartet som viser potensielle fareområder for snø- og fjellskred er visuelt vurdert opp mot eksisterende og planlagt bebyggelse:

1. I området Fjøsøid – Skar – Hafstad – Havdal er det enkelte bygninger som ligger i kanten av potensielle fareområder. Ingen nye bygg er planlagt.
  2. Det meste av Ormsetstranda er utsatt, kanskje også noen bygg langs vestsida av Stølvatnet. Ikke planlagt ny bebyggelse her.
  3. Gylhamran, mellom Gyl og Trekreem, er bratt og utsatt. Noen få eksisterende bygninger i dette området, ingen planer om ny bebyggelse.
- Straumsnesområdet er ikke vurdert i datagrunnlaget, men planene om evt. utvidelse av bebygde områder ved Magnillen Camping må vurderes særlig nøye mht. fare for ras og steinsprang.

Parallelt med kommuneplanrevisjonen skal også reguleringsplanen for Midtvågen i Tingvoll sentrum revideres for å formalisere endret arealbruk de siste årene, og for å legge grunnlag for videre vern og utbygging med høy kvalitet.

På Meisingset er det i samarbeid med beboere, grunneiere og kommunen laget en reguleringsplan for småbåthavnområdet og tilgrensende områder for ny boligbygging. I bygdas sentrum har kommunen ervervet en eiendom som kan nyttes til ny næringsetablering. Samtidig har bygdefolket satt i gang et utviklingsprosjekt kalt «Store Bro» for å ruste opp sentrum i bygda.

Store Bro på Meisingset

Flom- og kvikkleiere er vurdert ut fra NVE Atlas (www.nve.no). Det er ikke registrert potensielle kvikkleireområder eller spesielt flomutsatte områder i kommunen. Kraftlinjer er inntegnet i plankartet. En større dam med tilhørende kraftstasjon på Skar (Hafstadvatnet) er nylig opprustet.

Kommunen har gjennomført en serie med radonmålinger rundt om i kommunen. Det er ikke funnet helsefarlige konsentrasjoner.

Kommunens beredskapsplaner har en god oversikt over viktige samfunnsinstitusjoner, bygg og tjenester, og spesielle brannobjekter. Kommunen deltar i interkommunalt oljevern. Det kommunale brannvesenet har ved eksterne tilsyn fått gode skussmål for både forebyggende og utførende arbeid, så vel som kompetansesituasjonen. Det er gjennomført ROS-analyse for Tingvoll asylmottak, særlig innrettet mot avdeling av Tingvoll barnehage som er lokalisert der.

KONSEKVENSVURDERING AV KOMMUNEPLANEN

Kommuneplanens hovedgrep er tydeliggjøring av en satsing på Einset-Øydegard som nytt nærings- og boområde i kommunen. Dette verken vil eller skal ha konsekvenser for Tingvollvågen som kommunesenter, men er innrettet mot bo- og arbeidsmarkedet i aksene Kristiansund-Molde. Ved å tydeliggjøre kommunens intensjoner forventer vi en økt etablering i området. Vi vil stimulere til en konsentrasjon rundt det etablerte kommunikasjons- og sørvistilbudet på Einset. Samtidig opprettholder og videreutvikler kommunen de offentlige investeringene i skole- og idrettsanlegg på Beiteråsen, selv om mye av den kommersielle virksomheten de siste ti årene har flyttet herfra.

En slik todelt satsing i Straumsnes gir visse utfordringer for trafikkavvikling og –sikkerhet. Beiteråsen har ikke vært noe bosettingstyngdepunkt, men var «midt på» for handel og

Kunnskapsgrunnlag

Ved vurderinger av konsekvenser for andre samfunnsinteresser av de planlagte endringene i arealbruk, er kun eksisterende kunnskap lagt til grunn. I enkelte tilfeller vil det være nødvendig med tilleggsundersøkelser i forkant av gjennomføringen av planleggingen. Det er bl.a. derfor satt krav om reguleringsplanlegging for alle nye områder.

Ulike temakart hentet fra Gislink.no, Skrednett.no og Naturbase.no er de viktigste datasettene brukt ved konsekvensvurderingene. I tillegg har vi brukt egne registreringer, der de viktigste er:

- Overordna landskapsanalyse Straumsnes, Feste NordØst as Landskapsarkitekter MNLA, oktober 2006

Einset-Øydegard

Dette er satsingsområdet i gjeldende kommuneplanrevisjon. Det har skjedd en sakte utvikling av området siden etableringen av Krifast og åpningen av byggeområder der bl.a. Fjordsenteret i dag ligger. Her er bygd djupvasskai, det er ledige industriarealer og en rekke bolig- og næringsprosjekter er etablert og planlagt. Kommuneplanen trekker opp en ramme rundt denne utviklingen gjennom dels å prioritere utbyggingsområder her framfor andre interesser. Det skal likevel skje på en ansvarlig og framtidsrettet måte, der

offentlige tjenester. Den videre utvikling, delt mellom to slike steder med knappe fem kilometers avstand, vil derfor ikke endre situasjonen vesentlig for innbyggerne. Men denne todelingen krever og forutsetter en opprusting av vegnett og andre samferdselstiltak for å sikre trygg avvikling av lokaltrafikken parallelt med stamvegtrafikken. Dette er tatt inn i kommuneplanens arealdel, der det er vist gang-/sykkelveger mellom Einset og Beiteråsen og videre til hhv. Grimstad og Kanestrøm. Internt i Einset-Øydegardsområdet er det sammenhengende alternativt vegnett utenom E39/RV70.

Kommuneplanen viser noen større områder for ny (fritids) bebyggelse. De fleste ble planmessig avklart gjennom en kommuneplanlik prosess med bred høring i 2005. Alle disse er nærmere omtalt nedenfor.

- Registreringsrapport om fornminner i Tingvoll, May-Tove Smiset og Eva Marit Skeie, registreringer 2005 og 2006
- Kartlegging og verdisetting av naturtyper i Tingvoll, Gudrun Hagen 2000 samt notater og tilleggsopplysninger fra Geir Gaarder
- Verdifulle kulturlandskap i Tingvoll, Miljøfaglig Utredning v/Geir Garder
- Kjerneområde landbruk for Tingvoll kommune
- I kommunens kartsystem har vi egen "grønn plakat" som gir rask oversikt over registrerte natur- og kulturverdier i kommunen. Dette brukes som oppslag under plan- og byggesaksbehandlingen.

natur- og kulturkvaliteter skal støtte opp om og forsterke den utbyggingen som kommer.

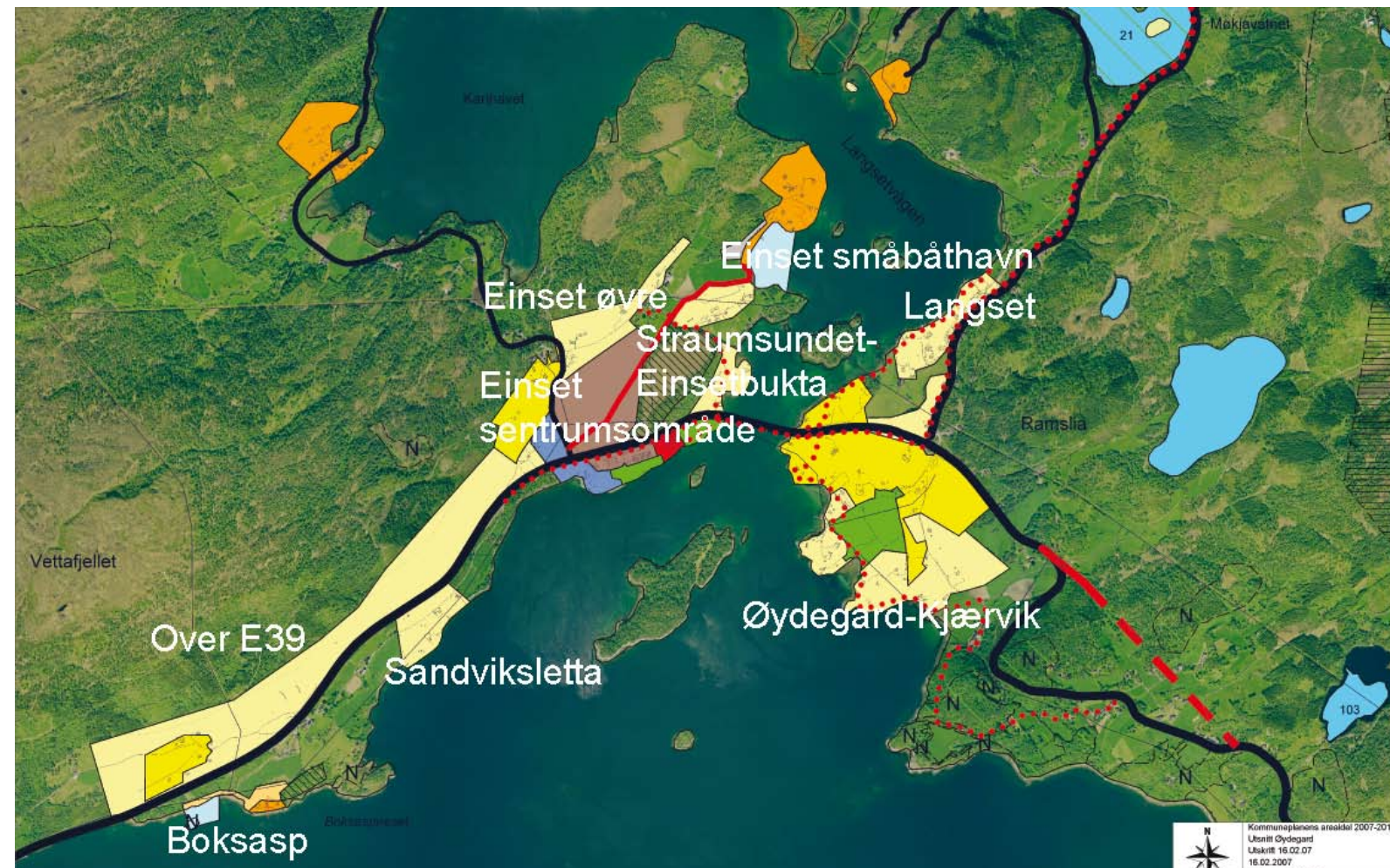
I oppsettet under er de ulike delområdene beskrevet med formål og konsekvensvurdert ut fra kjent kunnskap. Det forutsettes her som ellers at det gjøres grundigere konkrete vurderinger før oppstart av reguleringsplanleggingen, og at ROS – analyser er en del av dette arbeidet.

Eikrem i Straumsnes

Vurdering av delområdene

Delområde, formål	Konsekvenser
Boksasp , båthavn og boliger • Molo ut til holme med hekkende sjøfugl (terne) • etablering av naustområde i ikke-bebygde strandlinje • (fritids)boliger i eksponert kulturlandskap grensende mot Boksaspa naturreservat (eikeskog).	Vesentlig endret visuell opplevelse av særlig verdifullt kulturlandskap, vesentlige endringer i strandlinja med fare for hekkende fugl. Vegetasjon eller kulturminner ikke kartlagt. Økt attraktivitet for bosatte i området gjennom økt tilrettelegging og tilgjengelighet.
Sandviksletta (Gunvor Aandahl), (fritids)boliger, fortetting i eks. byggeområde	Ingen registrerte interesser, undersøkes nærmere mht. biomangfold og fornminner før regulering.
Over E39 , Boksasp boligfelt mm. Betydelige arealer vist som mulig framtidig utbyggingsområde. Ingen aktuelle planer.	Ingen registrerte interesser, undersøkes nærmere mht. biomangfold og fornminner før regulering.
Einset sentrumsområde , fra industri til? Området er i dag regulert til industri (vestdelen) og landbruk (østdelen). Ved å endre arealbruksformål til «Sentrumsområde» gis signal om at også andre formål kan aksepteres, som for eksempel forretningsvirksomhet eller barnehageetablering.	Ingen registrerte interesser, grenser mot Einsetmyra naturreservat.
Einset øvre , fortetting av eksisterende bebyggelse.	Ingen registrerte interesser, angir byggegrense mot nord for å hindre uheldig silhuettvirkning og evt. spredd bygging ned mot Karihavet.
Straumsundet-Einsetbukta . Kystkultursenteret ved Straumsundbrua, fortetting av bebyggelse i områder utenom dyrkamarka.	Ingen registrerte interesser, undersøkes nærmere mht. biomangfold og fornminner før regulering.
Einset småbåthavn , etablering av større båthavn i vær- og strømmessig beskyttet bukt uten behov for molobygging. Bygging av tilkomstveg og parkeringsplass/landanlegg er uavklart.	Ingen registrerte interesser, undersøkes nærmere mht. biomangfold og fornminner før regulering.
Øydegård-Kjærvik . Regulert utbyggingsområde, golfbane under etablering. Mulig å utvikle med bebyggelse innenfor dette området gjennom fortetting og tillegg.	Ingen registrerte interesser, undersøkes nærmere mht. biomangfold og fornminner før regulering.
Langset , fortetting med ny (fritids)boligbygging. Reiselivsplanlegg ved sjøen.	Ingen registrerte interesser, undersøkes nærmere mht. biomangfold og fornminner før regulering.

Nye byggeområder i andre deler av kommunen

Aspa-Kvisvik-Årsund-Kanestrøm

Vest- og nordsida av denne delen av kommunen er svært attraktiv for fritidsbebyggelse. Kommuneplanen åpner for tre nye større utbyggingsområder, som alle ble behandlet i «2005-runden».

Magnillen camping. Planen gjelder en større oppgradering av campingplassområdet med introduksjon av utleiehytter. Aktuelle strandområder i allerede tatt i bruk til bygge- og fritidsformål. Utvidelsen forutsetter detaljert vurdering av ras- og steinsprangfaren før reguleringsplanarbeidet kan starte.

Langøya, aktuelt område for tung reiselivssatsing. Endrer planformål fra «Fritidsbebyggelse» i Kommuneplanene fra 2002 til «Annet byggeområde, hotell/reiseliv». Reguleringsplan har vært under arbeid siden 2004. Fortsatt er høyst uavklart om planene kan realiseres, foreligger varsel om motsegn fra M&R fylke. Vil ha konsekvenser bl.a. for friluftsliv, landskap, biologisk mangfold, samferdsel og næringsutvikling, rammes trolig av nye krav til konsekvensutredninger av reguleringsplaner. Noen utredninger er utført.

Årsund Vest, planer om en vesentlig utviding mot sør i retning av Kvisvik. Utbygging av større sammenhengende naturområder vil ha konsekvenser for landskap og fauna.

Indre Tingvoll

I Tingvollvågen gjennomføres en sakte men bevisst fortetting/styrking av kommunesenteret med boliger. Kommunens strategi er å spille videre med og holde sterk den positive effekten av tettstedprogrammet fra 2002-05. Trasse for om-

kjøringsveg tas ut av planen. Ikke planer om arealmessige endringer på kommuneplannivå.

I **Vågbøområdet** har det vært betydelig hyttebygging de siste årene. Kommuneplanen åpner for mindre felter på **Husabrekka** (reg. plan vedtatt), utvidelse av området i **Brevika** (reg. plan under arbeid) samt et mindre felt på Strupstad (ikke startet planlegging). Disse ble behandlet i hytteplanbehandlingen i 2005. Konsekvensene av disse er mindre og lokale. Nytt er et større skogsområde mellom **Brevik og Bølset**, der det kan utvikles et større sammenhengende område for fritidsbebyggelse. Planområdet er produktiv skogsmark som ved evt. full utbygging går ut som skogbruksområder. Området ligger nedenfor og langsetter den historisk viktige «postvegen».

Det ble i 2005 åpnet for et nytt område for fritidsbebyggelse på «**Slettet**» utenfor **Saltboneset**. Dette er et småbruk under gjengroing, bygging av utleiehytter vil til noen grad bremse gjengroinga. Ikke registrert spesielle verdier/interesser her.

Et mindre hyttefelt er vedtatt ved **Vasslia i Torjulvågen**, i realiteten en fortetting av eksisterende hyttebebyggelse. Ligger ikke ved vann, kan bruke eksisterende vegger, kommunen bygger ut avløpsanlegg i området i 2007. På **Aasprong**, Meisingset, er det vedtatt reguleringsplan for et større hyttefelt. Her er det større området med produktiv skog som blir omdisponert til byggeformål. Strandlinja blir for det meste spart, men mellom to eksisterende hytter blir det etablert en større marina/tekniske anlegg. Det er gjennomført miljøanalyse av arealbruken. Det er foreslått et nytt mindre hytteområde ved **Furuneset** ytterst i Meisingsetvågen. Det er ikke-løste spørsmål vedr. avkjørsel fra riksvegen her.

AREALBRUKSBESTEMMELSER

Rettslig bindende bestemmelser som er knytt til planen med hjemmel i Plan- og bygningsloven (PBL) §20-4, 2. ledd, pkt. a-f, er uthevet med ramme. Øvrig tekst er av opplysende og

forklarende karakter. Kommunens faste utvalg for plansaker har anledning til å gi dispensasjon fra kommuneplanens arealdel når særlige grunner foreligger, jf. PBL § 7.

Byggeområder (PBL §20-4, 1. ledd nr. 1)

Byggeområde – (fritids)boliger og næringsbebyggelse

Innenfor disse områdene kan arbeid og tiltak som nevnt i PBL. §§ 81, 84, 86a, 86b og 93, samt fradeling til slike formål, ikke finne sted før området inngår i godkjent reguleringsplan.

Før reguleringsplanen settes i behandling må det gjøres kartlegginger av natur- og kulturverdier. Eventuelle samfunnsfarer knyttet til planen må undersøkes og dokumenteres.

«Annet byggeområde – hotell/reiseliv» på Langøya helt nord i kommunen viser til planene om «Long Island» – et hotell- og reiselivsprosjekt under utvikling. Forutsetningene som lå til grunn for forrige kommuneplanvedtak i denne saken i 2002 ligger fast.

Reguleringsplan for Langøya kan ikke behandles før det er redegjort for utbyggingens omfang i antall boenheter og bebygd areal og vist nødvendig dimensjonert infrastruktur til anlegget.

Med infrastruktur menes bl.a. parkering av biler og båter på land, båtplasser på øya, og framkommelighet for brann- og helsevesen. Dette må dimensjoneres for hele prosjektet før bygging kan ta til. Kostnadsnivå og finansiering av Long Island må klargjøres. På bakgrunn av en slik klargjøring kan kommunen ta stilling til om planene utløser krav om konsekvensutredning. Dersom ikke reguleringsplanen er kommet under behandling ved neste planrevisjon, tar kommunen sikte på å endre arealbruksformålet for Langøya tilbake til LNF-område.

Rådgivende byggeskikksbestemmelser for fritidsboliger:

- Bebyggelsen skal utformes som frittliggende hus i en etasje. Det kan tillates annekser og andre mindre bygg etter de samme retningslinjer og tilpasset til hovedhuset på tomte.
- Kommunen skal ved behandlingen av byggeomeldinger påse at bebyggelsen får en god form, og at bygninger får en harmonisk utførelse med hensyn til takvinkel, vinduer og materialer.

- Det skal bare tillates saltak. Møneretningen skal følge terrengekotene. Fargen skal harmonere med naturen og omkringliggende bebyggelse. Reflekterende takplater skal ikke nyttes.
- Fritidsboligene må ha en god terrengtilpasning og ikke virke dominerende i terrenget. Peler og grunnmur skal være lavest mulig. Terrasser, plattinger o.l. må samlet ikke overstige 50% av grunnflata på huset.

Landbruks-, natur- og friluftsområde (PBL §20-4, 1. ledd nr. 2)

LNF-område med forbud mot spredt bolig-, nærings- og fritidsbebyggelse.

Omsetning av landbrukseieendom under forutsetning om bruksendring til fritidsformål må gis tillatelse til bruksendring etter § 93, jf. § 20-6, før konsesjonsbehandling gjennomføres. Kommunen ønsker å unngå etablering av unødig store (jf. § 63) tomter til fritidseiendommer.

Retningslinjer for behandling av nye søknader om hytter og -felt i LNF-områder i gjeldende arealdel, skal også gjelde ved eventuelle dispensasjonsaker i planperioden:

- Områder som er vist som viktige natur-, vilt eller friluftsområder på www.naturbase.no, samt områder med viktige registrerte kulturverdier eller kulturminner, er i utgangspunktet nei-områder.
- 100-metersbeltet langs sjøen, 50-metersbeltet langs vass-

drag og områder over skoggrensa er i utgangspunktet nei-områder.

- Unntak kan gjøres der det er tilsvarende bebyggelse eller andre inngrep i området fra før, byggeskikken må tilpasses.
- Unntak kan gjøres gjennom reguleringsplan for nye hyttefelt. Omfatter søknaden mer enn 2 tomter skal det utarbeides reguleringsplan.
- Unntak kan gjøres i spesielle tilfeller der hensyn som tilsier utbygging er store, og hensyn som taler mot ikke er uakseptable.

Byggeforbud i 100-metersbelte langs sjøen i LNF-områder

I LNF-områder gjelder byggeforbud i 100-metersbeltet langs sjøen, jf. PBL § 17-2. Kommunen kan, med hjemmel i PBL §7, gjøre unntak fra forbudet dersom byggetiltaket ikke er til vesentlig ulempe i forhold til livsmiljøet for planter og dyr, natur- og kulturlandskap, estetiske forhold, friluftsliv og den frie ferdsel.

Områder for råstoffutvinning (PBL §204, 1. ledd nr. 3)

Planen viser eksisterende massetak på Nålund (reg. plan vedtatt) og ved Bergemsvatnet og i Koksaviklia (reguleringsplaner er under utarbeidelse).

Nye massetak kan bare etableres gjennom godkjent reguleringsplan

Område som er båndlagt eller skal båndlegges (PBL §20-4, 1. ledd nr. 4)

V = Nedslagsfelt for drikkevannskilder som er klausulert.
S = Skytebaner
N= Naturvernområder

Særskilt bruk eller vern av sjø og vassdrag (PBL §20-4, 1. ledd nr. 5)

- Akvakulturområder (A) - områder der det er gitt varig eller midlertidig konsesjon til etablering av akvakulturanlegg
- Flerbruksområder (NFFFA) - områder der det kan tillates akvakulturanlegg i medhold av konsesjonsbehandling. Nye oppdrettsanlegg skal fortrinnsvis betjenes fra eksisterende landbaser.
- «LNF-områder» i sjø og vassdrag (NFFF)- områder der evt. etablering av akvakulturanlegg forutsetter planendring eller dispensasjon.

Byggeforbud langs vassdrag (pbl. § 20-4, 2. ledd, pkt. f)

Der ikke annet er bestemt ved reguleringsplan er det i område langs vassdrag (elver og innsjøer som har jevnt tilløp) forbud mot å føre opp ny bolig-, nærings- og fritidsbebyggelse eller foreta vesentlige utvidelse av slik bebyggelse nærmere strandlinja enn 50 m målt ved normal flomvannsstand.

Viktige ledd i kommunikasjonssystemet (PBL §20-4, 1. ledd nr. 6)

Avkjørsler skal legges, brukes og utformes i samsvar med den til enhver tid gjeldende rammeplan for avkjørselsbehandling

Følgende reguleringsplaner skal ha rettsvirkning foran kommuneplanens arealdel (PBL §20.6 3. ledd)

Plan	Vedtatt	Arkiv
Aksnes hyttefelt	jul-79	
Almli hyttefelt	apr-04	05/8
Beiteråsen	sep-82	04/00200
Boksaspen boligfelt	nov-03	01/01016
Brevik hytteområde	jun-03	02/00888
Bruksgrenda boligfelt	nov-82	
Bruksgrenda nedre/ Naustvollan	nov-06	06/666
Bølset hytte og naustområde	jun-03	01/00881
Bøyfot hytte og fritidshusfelt	mar-97	
Del av gnr 51 bnr 22	mar-89	
Einset boligområde	jun-92	
Einset Industriområde	jul-99	99/00010
Faksvågen hyttefelt	jan-85	
Fjøseid strandplan	des-77	
Fløystadmyran hyttefelt	sep-02	02/00287
Haugen hytte og landbruksområde	des-01	00/00084
Holmeide hyttefelt - strandplan	mai-76	
Husabrekka hyttefelt	des-06	06/759
Koksvikgeilen boligområde	nov-06	05/1052
Kvernabekken hyttefelt	jun-94	
Kvisvik hyttefelt	aug-88	
Kvisvik nord	jun-84	
Kvisvik øst	apr-85	
Kvisvika camping	apr-05	05/122
Lerkebakken boligfelt	mar-81	
Meisingset skytterbane	mar-87	
Midtvågen i Tingvollvågen	sep-07	06/645
Midtvågen nord	sep-90	
Nålund grusuttak	jun-06	05/00002
Olvika hytteområde	jun-03	02/00410
Osahaugen boligfelt	sep-86	
RV 70 Meisingset - Saghøgda	des-98	98/02193
RV 70 Øydegard - Brunneset	des-05	05/1800
Saghøgda industriområde	mai-95	
Saltgjelen hytteområde	aug-06	05/2091
Skogheim hytte og naustområde	jan-99	98/01418
Slåa hytteområde		05/00653
Sortdal - Kaibakken	nov-81	
Tingvoll motocrossbane	okt-04	00/01128
Tingvollvågen nord for RV 16	mai-71	
Vikahaugen hyttefelt	feb-05	05/00005
Vikavollen hyttefelt	okt-98	98/01364
Vollan hyttefelt i Torjulvågen	mai-81	
Vollan hytteområde	aug-07	07/475
Vågbø småbåthavn	sep-98	98/01324
Wenge, del av 40/3	mar-01	00/01241
Øydegard	sep-05	05/00003
Øydegard hyttefelt	jul-99	98/01319
Årsund boligfelt	sep-80	
Årsund vest hytteområde	okt-98	98/01425
Årsundøya	des-81	
Åsprong hyttefelt	aug-07	06/228

VEDLEGG

Liste over registrerte verneverdige naturområder (www.naturbase.no) som er vist på plankartet

Navn	Naturtype	Verdi
Utløpet av Ulsetelva	Brakkvannsdelta	Viktig
Nervågen	Brakkvannspoller	Viktig
Øvervågen	Brakkvannspoller	Viktig
Durmålhaugen	Gammel barskog	Svært viktig
SV for Hanemsetra	Gammel fattig edellauvskog	Lokalt viktig
SV for Hanemsetra	Gammel fattig edellauvskog	Lokalt viktig
Hegerbergtrøa	Gammel lauvskog	Svært viktig
Svinnesnebb V	Gammel lauvskog	Viktig
Årsund SA	Gammel lauvskog	Viktig
Aksla ved Fjøseid	Gammel lauvskog	Lokalt viktig
Aksneset-Svinneset	Gammel lauvskog	Viktig
Li, lokalitet B	Gammel lauvskog	Svært viktig
Skjevling N	Gammel lauvskog	Svært viktig
Einsetmyra	Intakte høgmyrer	Svært viktig
Presttjønna	Intakte lavlandsmyrer	Lokalt viktig
Myrvang	Intakte lavlandsmyrer	Lokalt viktig
V for Bergemsvatnet	Intakte lavlandsmyrer	Viktig
Stormyrane	Intakte lavlandsmyrer	Lokalt viktig
Tingvoll	Israndavsetninger	Viktig
Tingvoll	Israndavsetninger	Viktig
Øydegard	Kalkalgeforekomster	Viktig
Øydegard	Kalkalgeforekomster	Viktig
Magnhildberget, lokalitet C og D	Kalkrike områder i fjellet	Viktig
SA for Høgfjellet	Kalkrike områder i fjellet	Viktig
Høgfjellet	Kalkrike områder i fjellet	Viktig
Tvieikrem	Kalkskog	Lokalt viktig
Sallaupen Ø	Kystfuruskog	Viktig
Øygardsneset	Naturbeitemark	Lokalt viktig
Nålsund, lokalitet B	Naturbeitemark	Svært viktig
Strupneset på Eikrem	Naturbeitemark	Lokalt viktig
Einlia N	Naturbeitemark	Lokalt viktig
Nålsund V	Naturbeitemark	Viktig
Saltkjelen	Naturbeitemark	Svært viktig
Kamsvåg, lokalitet 1	Naturbeitemark	Lokalt viktig
Aspa, lokalitet B	Naturbeitemark	Lokalt viktig
Fjøseid - beitemark	Naturbeitemark	Viktig
Li, lokalitet A	Naturbeitemark	Lokalt viktig
Boksaspneset	Naturbeitemark	Lokalt viktig
Koksvik	Naturbeitemark	Viktig
Stordalen, Gyl	Naturbeitemark	Lokalt viktig
Kamsvåg, lokalitet 3	Naturbeitemark	Lokalt viktig
Åsprong, Meisingset	Naturbeitemark	Lokalt viktig
Boksaspa	Rik edellauvskog	Svært viktig
Vulvik - Hagan	Rik edellauvskog	Svært viktig
Fløystaddalen	Rik edellauvskog	Svært viktig
Mørkedalen	Rik edellauvskog	Viktig
Vatsellen - Berget	Rik edellauvskog	Viktig
Nålsund, lokalitet A	Rik edellauvskog	Lokalt viktig
Aspa, lokalitet A	Rik edellauvskog	Lokalt viktig

Navn	Naturtype	Verdi
Havdal/ Almskår	Rik edellauvskog	Viktig
Kansdal - Vulvik	Rik edellauvskog	Svært viktig
Kamlia	Rik edellauvskog	Svært viktig
Sjåhaugen Ø	Rik edellauvskog	Svært viktig
Magnhildberget, lokalitet A og B	Rik edellauvskog	Viktig
Ulset	Rik edellauvskog	Viktig
Gyl - Kansdal	Rik edellauvskog	Viktig
Fjøseid	Rik edellauvskog	Viktig
Rotås	Rik edellauvskog	Svært viktig
Hundane	Rik edellauvskog	Viktig
V for Havdalsbakken	Rik edellauvskog	Svært viktig
Eikrem	Rik edellauvskog	Svært viktig
Eikrem	Rik edellauvskog	Svært viktig
Eikrem	Rik edellauvskog	Svært viktig
Eikrem	Rik edellauvskog	Svært viktig
Eikrem	Rik edellauvskog	Svært viktig
Eikrem	Rik edellauvskog	Svært viktig
Litjvatnet	Rik kulturlandskapssjø	Viktig
Langvatnet, med vassdrag	Rik kulturlandskapssjø	Svært viktig
Holtavatnet	Rik kulturlandskapssjø	Lokalt viktig
Møkjavatnet	Rik kulturlandskapssjø	Viktig
Kramlivatnet	Rik kulturlandskapssjø	Lokalt viktig
Skjevling - Hagen	Rik sumpskog	Lokalt viktig
Øygardsbukta B	Rik sumpskog	Lokalt viktig
Hanemsetra	Rikmyr	Viktig
Faksvågen sør	Rikmyr	Viktig
Myr SV for Grønlivatnet	Rikmyr	Viktig
Åsprongvatnet m/myrområder	Rikmyr	Svært viktig
Skarahaugen på Eikrem	Slåttemark	Lokalt viktig
Liasletta ved Tingvoll museum	Slåttemark	Svært viktig
Sørgarden	Slåttemark	Lokalt viktig
Kamsvåg, lokalitet 2	Slåttemark	Viktig
Tingvoll sentrum: hage	Slåttemark	Viktig
Hagan ved Kanestraum	Slåttemark	Viktig
Tingvoll-lia	Slåttemark	Svært viktig
Hamran, Bergem	Slåttemark	Viktig
Tingvoll Gard	Slåttemark	Viktig
Tingvoll	Sterke tidevannsstrømmer	Viktig
Tingvoll	Sterke tidevannsstrømmer	Viktig
Meisingsetvågen	Strandeng og strandsump	Viktig
Vågbøleira	Strandeng og strandsump	Viktig
Svanavågen	Strandeng og strandsump	Viktig
Straumsvågen SV	Strandeng og strandsump	Lokalt viktig
Torjulvågen	Strandeng og strandsump	Viktig
Sunnmørsvika V	Sørvendte berg og rasmarker	Svært viktig
Skjevling V	Sørvendte berg og rasmarker	Lokalt viktig
Øygardsbukta A	Tangvoll	Lokalt viktig
Straumen	Undervannseng	Viktig
Ulsetelva	Viktig bekke drag	Svært viktig

Tingvoll kommune
Kommunehuset
6630 Tingvoll
Telefon: 71532400
postmottak@tingvoll.kommune.no